

ΚΕΝΤΡΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
Κ Ε Μ Ε

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΕΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2 - 14
1984

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΛΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

642

Π Ρ Α Ξ Η 1/1984

Σήμερα, 9 Ιανουαρίου 1983 ημέρα Δευτέρα και ώρα 11.30 πρωινή συνεδρίασε το Τμήμο Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην οίθουσο συνεδριάσεών του (Μεσογειών 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Πούλο Σκαελλορίδη.

Έλαβον μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελός, Στεφ. Ποπσημοκόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβον μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, και Ιωαν. Χριστιός, Εισηγητής, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση (Διδασκαλία στη ΣΕΛΔΕ).

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μοραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Β. Ε. Π. Α 1α.- Ανόρθση διδασκαλίας μορημάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Γ' τμήμα του σκοδ. έτους 1983-84 Εισηγ. τής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Β. Ε. Μ. Α 2α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Π.Δ. "Τροποποίηση του 343/78 Β. Δ/τος, περί του σχολίου και αναλυτικού προγράμματος των μορημάτων και σκέυσεων των Γυμνασίων και Λυκείων κατά έτη σπουδών". Εισηγητής κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β'.

Β. Ε. Μ. Α 3α.- Ανόρθση εικονογράφησης του τέταρτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή Η κλάση μου Γ' Δημοτικού Εισηγητής κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β'.

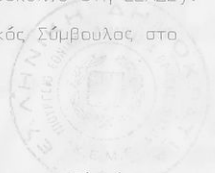
Β. Ε. Μ. Α 4α.- Γνωμοδότηση εικονογράφησης του Γ' τεύχους του βιβλίου του μαθητή Γ' τάξης Δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μελός, Σύμβουλος Β'.

Β. Ε. Π. Α 5α.- Ανόρθση εικονογράφησης του πρώτου μέρους των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου των θερηματικών Ε' τάξης Δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β'.

Β. Ε. Π. Α 6α.- Ενριμέωση πόνου στην έμεινη του Τμήματος για την Συνέλευση Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Β. Ε. Π. Α 7α.- Απόσπαση στο ΚΕΜΕ των καθηγητών Ζακίδη Μιχαήλ και Γιάννη Κονετοντίου. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

Θ έ μ ο 1α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Γ' τρίμηνο του
σκαδ. έτους 1983-84.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο με αριθμ.
62/16-12-1983 του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης κ. Τσουπόκη με τις προτάσεις του
για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπώνω Σχολή για το Γ' τρίμηνο του σκαδ.
έτους 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Τσουπόκη όπως έχουν.

Τò Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ α ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης με τις προτάσεις του
για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπώνω Σχολή για το Γ' τρίμηνο του σκαδ.
έτους 1983-84. όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ ο 2ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Τροποποίηση του 343/72 Β. Δ/τος, περί του ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων και ασκήσεων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών κατά έτη σπουδών".

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ3/1903/2-11-1983 του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διοβιβόστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Προεδρ. Δ/τος για το πρόγραμμα των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και εισηγείται το ακόλουθο:

Γενικές παρατηρήσεις

Νομίζω ότι το μονόωρο μαθήματα που εκτείνονται και στα δυο έτη θα ήταν προτιμότερο να γίνουν δίωρα στο ίδιο έτος. Για παράδειγμα η Οικιακή Οικονομία θα μπορούσε να διδασχτεί 2 ώρες τη βδομάδα στο πρώτο έτος και η Φιλοσοφία 2 ώρες στο δεύτερο.

Στο άρθρο 3, Αναλυτικό Πρόγραμμα, δεν ανσφέρονται τα ψυχολογικά μαθήματα και η ξένη γλώσσα κι αυτό ενώ σ'όλο τα μαθήματα δίνεται ένα πλαίσιο ύλης.

Ειδικότερες παρατηρήσεις

Αν δοθούν ειδικότερα πλαίσια και στην ψυχολογία, όπως λέω στην προηγούμενη παράγραφο, προτείνω κάτω από τον τίτλο Παιδαγωγική Ψυχολογία να περιληφθεί η Ανοπτυξιοκή Ψυχολογία (νοσητική, γλωσσική, συναισθηματική, ψυχοκινητική) καθώς και η Ψυχολογία της μάθησης και η Δυναμική των σχολικών ομάδων.

Στο άρθρο 2, (σ. 2) προτείνω η φυσική αγωγή να πάρει τον αριθμό 9 κάτω από το μαθήματα γενικής μορφώσεως και το μαθήματα εκφροστικών τεχνών με το όνομα Αισθητική αγωγή να πάρει τον αριθμό 10 με α) για το Τεχνικό και β) για τη Μουσική.

Στο άρθρο 3, παρ. 9 (σ. 6) σχετικό με την αξιολόγηση των πρακτικών ασκήσεων και από τον καθηγητή ειδικότητας διοτυπώνω μια επιφύλαξη ως προς την εξεύρεση χρόνου από τον καθηγητή ειδικότητας να ποροκαλυφθεί όλες τις διδασκαλίες των σπουδαστών για μια πραγματική αξιολόγηση και βοήθειο σ'αυτούς.

Άρθρο 2 (σ.2) και άρθρο 3 (σ. 8 και 9) Η Γραμμοτική να μην οσπελέσει χωριστό μάθημα αλλά να ενταχθεί στο μάθημα Ελληνική γλώσσα - Γραμμοτείς και να μην περιοριστεί μόνο στη σύντοξη. Οι "εκθέσεις" (ένος όρος που έχει αντικτασασθεί με τον όρο Προφορική και γραπτή έκφροση) είναι μέρος του γλωσσικού μαθήματος και δεν πρέπει να ξεκοπεί από κει. Οι επιμέρους κλάδοι του γλωσσικού μαθήματος - ονόγνωση, οκρόση, προ-

φορική και γραπτή έκφραση να διδοχτούν στο πλαίσιο της διδακτικής μεθοδολογίας του μαθήματος της Νεοελληνικής γλώσσας και των πρακτικών ασκήσεων σε ονομαστικό πόντο με το πρόγραμμα και το βιβλίο του δημοτικού και σε συνεργασία με τον καθηγητή ειδικότητας.

Στο άρθρο 2 (σ. 2) και 3 (σ. 18) να ενταχθεί και το βασικό μάθημα του δημοτικού μελέτη του Περιβάλλοντος. Και για αυτό το μάθημα (όπως και για το άλλο νέο μάθημα του προγράμματος του δημοτικού) πρέπει να οφιερωθεί εκτενέστερος χρόνος στο πλαίσιο της διδακτικής μεθοδολογίας και των πρακτικών ασκήσεων, όπως και για το Ελληνικό που ονομάρα στην προηγούμενη παράγραφο.

Το Τμήμα, ύστερο από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 4ο.- Παρόδοση εικονογράφησης του Γ' τεύχους του βιβλίου του μωθητή Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Η κ. Νικολοΐδη παρέδωσε την εικονογράφηση και τις μοκέτες του 3ου μέρους του βιβλίου " Η γλώσσα μου" της Γ' τάξης. Η συντοκτική ομάδα βρήκε την εργασία πολύ ικανοποιητική. Επισημαίνει ιδιαιτέρως την όριστη συνεργασία που είχε με τη ζωγράφο, η οποία εκτός από την όριστη γνώση του αντικειμένου δείχνει και εξαιρετικό ζήλο για την όσο το δυνατόν ορτιότερη εμφάνιση και λειτουργικότητα του βιβλίου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ί ν ε τ α ι

ότι η.κ. Νικολοΐδη παρέδωσε την εικονογράφηση και τις μοκέτες του τρίτου μέρους του βιβλίου του μωθητή " Η γλώσσα μου" της Γ' δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διοδικοσία ομοιβής της παραπάνω ζωγράφου.

Θ έ μ ο 5ο.- Ανόθεση εικονογράφησης του πρώτου μέρους των βιβλίων του μωθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', προτείνει να αναστεθεί η εικονογράφηση, σελιδοποίηση (κοσασέ) και καλλιτεχνική επιμέλεια του βιβλίου "Τα Μαθηματικά μου" Ε' τάξης δημοτικού, Α' τεύχος μωθητή και δασκάλου, στον κ. Μ. Αβραγιανό, προς 2.400 δραχ. τη σελίδα για το βιβλίο του μωθητή και 5.000 δραχ. για το εξώφυλλο. Για το βιβλίο του δασκάλου 300 δραχ. ανά σχέδιο και 5.000 δραχ. για το εξώφυλλο. Αντίγραφο της προσφοράς του κ. Αβραγιανού επισυνδύπτεται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 6ο.- Ενημέρωση πάνω στην έρευνα του Τμήματος για την Ουνέσκα.

Ο κ. Πασσόκας, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Το Τμήμα με τη Πρόξη του... 52/1903... και ύστερο από σχετική πρόταση του Ειδικού Συμβούλου "παρό τῃ ΚΕΜΕ" κ. Α. Βαυγιούκα, μου ανέθεσε την ευθύνη διεξαγωγής της έρευνας, που ανέλαβε να πραγματοποιήσει η χώρα μας με την οϊγίδα της ΟΥΝέσκα, σε συνεργασία με επτά Ευρωπαϊκά κράτη και με την Οργάνωση της Ακαδημίας των Παιδαγωγικών Επιστημών Μόσχας. Αισθόνομοι πως είμοι υποχρεωμένοι να ενημερώνω το Τμήμα που ουσιαστικό έχει αναλάβει τη διεξαγωγή της έρευνας, για την πορεία της σχετικής εργασίας. Με λύπη μου πολλή λοιπόν ανακοινώνω ότι ακόμα δεν έχει πραγματοποιηθεί η συγκρότηση της ερευνητικής ομάδας γιατί το ΥΠΕΠΘ καθυστερεί την επάσπαση των εκπαιδευτικών που ζητήθηκε για αυτό το σκοπό.

Επιθυμώ ειδικότερο να διευκρινίσω πως το σημαντικότερο μέρος της έρευνας οπότελεί η εξέταση των 1.000 περίπου μορητών στην αρχή και στο τέλος του σχολικού έτους, με το κριτήριο "ικονότρητος κρίσεως με βόση κοτ'οίσθηση οντιληπτικό δεδομένο", ώστε να διοπιστωθεί η διαφορά σ' αυτή την ικονότρητο εξοιτέος εφαρμογής νέων Προγραμμάτων και διδακτικών βιβλίων. Τι εγκυρότρητο όμως πρόκειται να έχει αυτή η "πριν και μετά" εξέταση, όταν οντί η αρχική, που έπρεπε να γίνει στην αρχή του σχολικού έτους, δεν έχει ακόμα αρχίσει το μήνα Ιονουόβρι; Ότον το δίδοτρημα που μεσολεβεί ανάμεσα στις δύο εξετόσεις βροχύνεται τόσο πολύ, ποίό επιστημονική εγκυρότρητο μπορούν να έχουν

25

το ευρήματο από την έρευνα; Δεν είναι επιτρεπτό να εκτεθεί η χώρα μας στο εξωτερικό, παρουσιάζοντας δεδωμένο ομφίβολης αξίας. Λόγα ειδικής ευθύνης, με πολλή ανησυχία και λύπη εκθέτω το ποροπόνο στο Τμήμα και ποροκαλώ να οδηγηθούμε σε μιο συγκεκριμένη απόφαση πάνω στο θέμα για το ποροπέρο.

Το Τμήμα, κατοποάοντας το περιεχόμενο της εισήγησης και συμμεριζόμενο πλήρως την ανησυχία του εισηγητή Συμβούλου Κ. Ποσσόκου, ύστερο από ανταλλαγή σχετικών γνωμών και οποωέων ονόμωσο στο μέλη του τελικό κατολήγει:

Νο υπόρξει μιο ονομονή όπως και σχετική φροαντίδο για την απόσποση των εκποιδευτικών ποροκειμένου να συγκροτηθεί η ερευνητική ομάδα. Αν ουτό δεν πορομοποιοηθεί στο διάστημα των ποροσεχών ημερών σε νέο του συνεδρίο θα πόρει ονόλογο τις κατοόλληλες οπο-φύσεις του.

Θ έ μ ο 7ο.- Απόσποση στο ΚΕΜΕ των καθηγητών Ζηκίδη Μιχοήλ και Κόνστο Κωνστοντίνο
Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγειται το εξής:

Ο κ. Ζηκίδης Μιχοήλ, ειδικότητα Φυσικό που ονήκει οργονικό στο Β' Λύκειο Αχορνών και ο κ. Κόνστος Κων/ντίνο ειδικότητα Βιολόγου που ονήκει οργονικό στο Γυμνάσιο Αυλόνοο, έχουν οποσποσθεί στο ΚΕΜΕ και ποροσφέρου τις υπηρεσίες τους για την εκπόνηση του Α.Π. του μεθήματοο των Φυσικών των τάξεων Ε' και ΣΤ' του δημοτικού και τη συγγοφή βιβλίου μεθητή και δασκόλου της Ε', στο πλαίσιο του ΚΕΜΕ, από 18 Νοεμβρίου 1983 και 15 Νοεμβρίου 1983, οντίστοιχο.

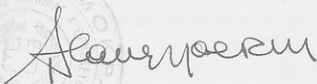
Ποροκαλώ τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ για τη χορήγηση σχετικών βεβοιώσεων στους οποσποσμένους καθηγητές για την υπηρεσιοκή τους κόλυση.

Ο κ. Πρόεδρος οποδέχτηκε την ποροόκληση για τη χορήγηση σχετικής βεβοιώσεω στους οποσποσμένους καθηγητές Μιχοήλ Ζηκίδη και Κόνστο Κωνστοντίνο.

Έπειτο από ουτό έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γρομοστές

Πούλοο Σκελλοριδίοο

Ευρ. Ποπονικόλοο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 2/1984

Σήμερα, 13 Ιανουαρίου 1984 ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίσασε το Τμήμο Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σκελλορίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσόκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιδής, Εισηγητής καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μοραγκουδόκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Έγκριση τμήματος του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσόκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Ανάθεση συγγραφής του βιβλίου Μελέτη του Περιβάλλοντος Δ' τάξης δημοτικού για το σχολ. έτος 1985-86. Εισηγητής κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωαν. Χριστιδής, Εισηγητής.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Λομίας για το Β' τρίμηνο του σχολ. έτους 1983-84 Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για το Β' και Γ' τρίμηνο του σχολ. έτους 1983-84. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Γνωμοδότηση α) για το βιβλίο "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" του Κων/νου Ζησόπουλου και β) για πέντε αντίτυπο της εφημερίδας "Μαθητική Δράση". Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Απόφαση στο ΚΕΜΕ του εκπαιδευτικού Διωνύσιου Ακτύπη. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 7α.- Σχέδιο εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Λορίσης και προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το έτος 1984-85. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση τμήματος του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσόκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Το κρινόμενο κείμενο αποτελεί το πρώτο μέρος του Α' τεύχους του βιβλίου Μαθηματικά Ε' τάξεως για το δάσκαλο με τίτλο "ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Ε' Δημοτικού". Εκτείνεται σε 77 χειρόγραφες σελίδες μεγάλου μεγέθους και περιλαμβάνει το, σύμφωνα με το κατορτιζόμενο νέο αναλυτικό πρόγραμμα, ακόλουθο αντικείμενο μεθόδευσης για τους μαθητές. Αριθμοί πάνω από το 1.000.000, συστήματα αριθμώσεως, Διοριστότητα, Συμμεγείς αριθμοί, Γεωμετρία. Το κείμενο παρουσιάζει την ακόλουθη δομή που επαναλαμβάνεται πιστά για το καθένα επιμέρους αντικείμενο διδασκαλίας: α) Γενική εισαγωγή στο αντικείμενο διδασκαλίας, β) Επίπεδο μέθησης των μαθητών, γ) Στόχοι που επιδιώκονται με τη διδασκαλία (υλικό, διδακτικές ενέργειες, μαθητικές δραστηριότητες), δ) Διδασκαλία (υλικό, διδακτικές ενέργειες, μαθητικές δραστηριότητες), ε) εργασίες στο βιβλίο του μαθητή. Η δομή αυτή παρουσιάζει μια λογική και μπορεί να θεωρηθεί ως πολύ ικανοποιητική.

Διοπιστώνεται μία πλήρης αντιστοιχία των θεμάτων του βιβλίου του διδασκάλου με εκείνα του βιβλίου του μαθητή.

Οι διδακτικές ενέργειες και μαθητικές δραστηριότητες ανταποκρίνονται στους στόχους που θέτονται, κάθε φορά και τους καλύπτουν. Ίσως όμως να χρειάζεται περισσότερο εξάσκηση και εφαρμογές γνώσεων για τη βέβαιη εφαρμογή των αντικειμένων από τους μαθητές. Αν κάτι τέτοιο δεν το επιτρέπει η έκταση του βιβλίου ως δηλωθεί στο διδασκαλό ότι ο ίδιος ανάλογο με τις εκτιμήσεις του μπορεί να πραγματοποιεί κάθε φορά περισσότερη εργασία με τους μαθητές του. Και μάλλον αυτό επιβάλλεται.

- Στις εργασίες στο βιβλίο του μαθητή, πολύ σωστά για καθεμιά απ' αυτές ξεχωριστά επισημαίνεται τι θα προσέξει ο διδασκαλος για το μαθητή, τι απαιτείται να κάνει και σε τι οπβλέπει.

- Μια παρατήρηση, που έχει σχέση και με όλα τα βιβλία του διδασκάλου σ' όλα τα μαθήματα, αφορά στην ανάγκη να μη υποδεικνύεται μοναδικό ένας μοναδικός τρόπος διδακτικής προσέγγισης του κάθε φορά αντικειμένου μεθόδευσης. Αντίθετα και για παιδαγωγικούς και διδακτικούς λόγους επιβάλλεται να επιτρέπονται και μάλιστα και συγκεκριμένα να υποδεικνύονται και άλλες εναλλακτικές διδακτικές διαδικασίες που είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί ο διδασκαλος, αλλά ακόμα και ο ίδιος να παρατηρήσει στην επιμόηση και

Σ#

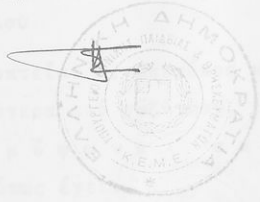
εφαρμογή και άλλων δρόμων διδασκαλίας. Έτσι το βοήθημα αυτό του διδασκάλου παύει να δίνει την εικόνα εντός συντομολογίου που ανασείει κάθε προσωπική πρωτοβουλία του δασκάλου στην τάξη, ανάλογα και με τη γρηγορότερη του και με το αντικείμενο διδασκαλίας και με τη ψυχοφυσική πραγματικότητα των συγκεκριμένων μαθητών του. Φρονά πως οι συγγραφείς και του πρώτου βιβλίου πρέπει να λάβουν σοβαρό υπόψη τους αυτή τη γρηγορότερη.

Το μέρος αυτό του βιβλίου γενικό κρίνεται κατάλληλο και χρήσιμο βοήθημα για το διδασκαλο από κάθε όψη και προτείνουμε το Τμήμα να εγκρίνει τη δημοσίευσή του. Στο κείμενο έχουμε σημειώσει ορισμένες λεπτομέρειες και πάντως επουσιώδεις παρατηρήσεις σε ειδικό σημείο για βελτίωση.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του Α' τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Θ έ μ ο 2ο.- Ανόθεση συγγραφής του βιβλίου Μελέτη του Περιβάλλοντος Δ' τάξης δημοτικού για το σχολ. έτος 1985-86.

Οι κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, και Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγούνται να ανατεθεί η συγγραφή του βιβλίου Μελέτη του Περιβάλλοντος για την Δ' τάξη του δημοτικού και το σχολικό έτος 1985-86 στους εξής εκπαιδευτικούς:

1. Γιάννη Γεωργακόστα
2. Αχιλλέα Λεοντάρη
3. Θρασύβουλο Μπέλλα
4. Αντώνη Μπενέκο
5. Παναγιώτα Παπαδάτου
6. Νίκο Σκόπα
7. Γιάννη Χριστιά
- και 8. Σπύρο Χριστοδούλου

Συντονισμός και εποπτεία: Α. Μπενέκος και Ι. Χριστιάς.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 3ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Λομίας για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84. -

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Φ. 5/104/23-12-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λομίας κ. Καφούση με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπύνα Σχολή για το ακαδ. έτος 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Καφούση με την εξής παρατήρηση:

Κρίνεται σκόπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδικών μαθημάτων να ανατεθούν σε καθηγητές Παιδαγωγικών που είναι δυνατά, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαίδευση, ν' αντιμετωπίσουν με περισσότερη επιτυχία τις απαιτήσεις της Ειδικής Διδακτικής των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικότητων με παιδαγωγικές σπουδές σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λομίας κ. Καφούση για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπύνα σχολή για το 3' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 όπως έχει με την εξής παρατήρηση:

Κρίνεται σκόπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδικών μαθημάτων να ανατεθούν σε καθηγητές Παιδαγωγικών που είναι δυνατά, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαίδευση, ν' αντιμετωπίσουν με περισσότερη επιτυχία τις απαιτήσεις της Ειδικής Διδακτικής των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικότητων με παιδαγωγικές σπουδές σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Η σχετική εισήγηση του κ. Καφούση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ ο 4ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για το Β' και Γ' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84.

202/22-12-1983 Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 202/22-12-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Θ. Ντολός με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπύνα Σχολή για το ακαδ. έτος 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ Ντολός με την εξής παρατήρηση:

Κρίνεται σκόπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδικών μαθημάτων να ανατεθούν σε καθηγητές Παιδαγωγικών που είναι δυνατό, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαίδευση, ν' αντιμετωπίσουν με περισσότερη επιτυχία τις απαιτήσεις της Ειδικής Διδακτικής των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικότητων με παιδαγωγικές σπουδές σε πονεπιστήμιο του εξωτερικού.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Ντολός για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπύνα Σχολή για το Β' και Γ' τρίμηνο του ακαδ. έτους. 1983-84 όπως έχει με την εξής παρατήρηση:

Κρίνεται σκόπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδικών μαθημάτων να ανατεθούν σε καθηγητές Παιδαγωγικών που είναι δυνατό, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαίδευση, ν' αντιμετωπίσουν με περισσότερη επιτυχία τις απαιτήσεις της ειδικής Διδακτικής των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικότητων με παιδαγωγικές σπουδές σε Πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Η σχετική εισήγηση του κ. Ντολός επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θέμα 5^ο | να μοιράσετε α/β για το βιβλίο που διδάσκει μαθηματικά
πρακτικών που κυκλοφορεί στην Ελλάδα και είναι πάντα στην
αγορά της εφημερίδας "Μαθητική Δράση".
Ο κ. Α. Βουγιούκας, (Ειδικός Σχολικός), εισηγείται στο Τμήμα Εκπαιδευτικής

Ο δάσκαλος του 9ου δημοτικού σχολείου Λάρισας στέλνει το βιβλίο ("του", όπως γράφει) "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" και 5 φύλλα της εφημερίδας "Μαθητική Δράση" και παρακαλεί να του γνωρίσουμε τις απόψεις μας γι' αυτή την παιδαγωγική του προσπάθεια.

Η "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" έχει τις ενδείξεις "9ο δημοτικό Σχολείο Λάρισας. Σχολικό έτος 1982-1983. Τάξη ΣΤ2. Δάσκαλος: Κώστας Αθ. Ζησόπουλος" "Έκδοση Συλλόγου γονέων-κηδεμόνων". Ο δάσκαλος διαβεβαιώνει ότι η συλλογή συγκροτήθηκε από τα παιδιά με τη διαδικασία της καταγραφής των τραγουδιών από τα στόμα ανθρώπων του περιβάλλοντός τους. Δεν επιχειρήθηκε η κατάταξή τους σε κατηγορίες, γιατί αυτό θα ήταν ίσως πέρα από τις δυνατότητες των παιδιών.

Η "Μαθητική Δράση" είναι μαθητική εφημερίδα, τετρασελιδίδη, τυπωμένη σε τυπογραφείο, έχει βγάλει πέντε φύλλα, και καλύπτει μια ολόκληρη σχολική χρονιά. Στο πρώτο φύλλο και στο άρθρο "Η προσπάθειά μας" ο δάσκαλος κάνει λόγο για το ρόλο του δασκάλου σ' αυτή την έκδοση και για την προοπτική περιορισμού της συμμετοχής του από φύλλο σε φύλλο. Συντάκτες παρουσιάζονται οι μαθητές, που υπογράφουν και όλα τα περιεχόμενα της εφημερίδας. Τα κείμενα είναι σύντομα, απλά, και στρέφονται γύρω από τη ζωή του σχολείου, μια πλούσια σε δραστηριότητες σχολική ζωή, και το κοινωνικό τους περιβάλλον. Η μορφή της "Μαθητικής Δράσης" είναι πολύ κοντά στο μοντέλο των επαρχιακών εφημερίδων.

Τόσο η "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" όσο και η εφημερίδα "Μαθητική Δράση" θα πρέπει να θεωρηθούν αξιόπαινες προσπάθειες στο σχολικό χώρο, αν έχουν τηρηθεί ορισμένοι παιδαγωγικοί όροι. Οι βασικότεροι από τους όρους αυτούς είναι:

• Τέτοιου είδους δραστηριότητες από το ένα μέρος να μην καταναλώνονται περιθωριακές αλλά να εντάσσονται μέσα στη σχολική ζωή και εργασία και από το άλλο να μην γίνονται σε βάρος των μαθημάτων.

- Να μη γίνονται αιτία για να προβάλλεται μια ελίτ της τάξης ή και ο ίδιος ο δάσκαλος.
- Να διατηρούν την παιδικότητά τους και επομένως να μην αποβλέπουν στην τελειότητα ή στη μέγιστη προτύπων των μεγάλων. Έτσι, η μαθητική εφημερίδα δεν πρέπει να έχει στόχο της να μπάσει τα παιδιά στον κόσμο της καθιερωμένης δημοσιογραφίας. Μπορεί να είναι κάτι λιγότερο φιλόδοξο και πιο ουσιαστικό: ένα βήμα που προσφέρεται για να δίνουν τα παιδιά διέξοδο στην ανάγκη για αυτοέκφραση και επικοινωνία. Αυτό σημαίνει ότι είναι προτιμότερη μια εφημερίδα χειρόγραφη ή το πολύ πολυγραφημένη, που βγαίνει όλη από τα χέρια των παιδιών, με συμβουλευτική μόνο παρέμβαση του δασκάλου.
- Σε όλες τις περιπτώσεις πρέπει να λαμβάνονται όλες οι απαραίτητες διασφαλίσεις, ώστε ό,τι παρουσιάζεται να είναι δουλειά των μαθητών και όχι αντιγραφή ή κάτι που ετοιμάστηκε στο σπίτι με άγνοια στην επέμβαση των μεγάλων.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. 1555/6-7-1983 του Προϊσταμένου της Δ/σης Δ.Ε. κ. Καραγεωργόπουλου και β) την εισήγηση και τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι
Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 6ο.- Απόσπωση στο ΚΕΜΕ του εκπαιδευτικού Διονύσιου Ακτύπη.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', προτείνει να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ ο Διονύσιος Ακτύπης δάσκαλος του 24ο δημοτικού σχολείου του 1ου γραφείου Πειραιά, ως μέλος της συντακτικής ομάδας των βιβλίων Νεοελληνικής γλώσσας Δ' τάξης δημοτικού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ π ο φ ο ί ν ε τ ο :

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 7ο.- Σχέδιο εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης και προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το έτος 1984-85.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος α) το έγγραφο 160/10-12-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης κ. Γκουρόβο με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης και β) το έγγραφο αριθμ. 135/29-11-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης κ. Τζούλη με το οποίο διαβιβάστηκαν στο ΚΕΜΕ α) Κανονισμός λειτουργίας της Σχολής Επιμόρφωσης Λειτουργών Δημοτικής Εκπαίδευσης ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης καθώς και προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού ΣΕΛΔΕ για το έτος 1984-85 και εισηγείται να γίνουν δεκτό το σχ. εσωτερικού κανονισμού Λαρίσης και οι προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το έτος 1984-85 όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ π ο φ ο ί ν ε τ ο :

Το σχ. εσωτερικού κανονισμού της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης και οι προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης να μείνουν όπως έχουν.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Πάυλος Σακελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 3/1984.

Σήμερα, 24 Ιανουαρίου 1984 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίσσε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδευσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην οίβουσα συνεδριόσεών του (Μεσογειών 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Πούλο Σοκελλορίδη.

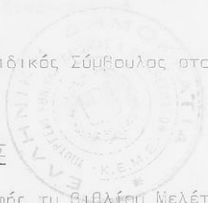
Έλαβον μέρος στη συνεδρίση οι: Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Ποσσόκος, Δ. Μελός, Στεφ. Ποποσημοκόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωαν. Χριστιός, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Ποπονικολάου. Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίση ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Στη συνεδρίση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μορογκουδόκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Τροποποίηση της απόφασης για την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου Μελέτης του Περιβάλλοντος Δ' τάξης δημοτικού για το σχολ. έτος 1985-86. Εισηγητές Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος Ι. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Έγκριση του Α' μέρους του βιβλίου του μοθητή "Το Μαθηματικό μου" Δ' τάξης δημοτικού Εισηγητής κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Τροποποίηση Β.Δ 7/1973 "Περί ωρολογίου και ονολυτικού προγράμματος των μοθημάτων των Σχολών Νηπιογών". Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Ωρολόγιο πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού σχολείου. Εισηγητές: Α. Βουγιούκος, Ι. Χριστιός.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Παρόθεση εικονογράφησης του Β' τεύχους των βιβλίων του μοθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών Β' τάξης δημοτικού. Εισ. κ. Ποσσόκος, Σύμβ. Β'.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Ανέρεση εικονογράφησης του Α' τεύχους του βιβλίου για το μοθητή Η γλώσσα μου Δ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Μελός.
- Θ Ε Μ Α 7α.- Ανέρεση εικονογράφησης του Α' μέρους του βιβλίου του μοθητή " Η γλώσσα μου" Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 8α.- Αναφορά κ. Ε. Φίκο δασκάλου, για την εφομογή Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Εισηγητής κ. Ι. Χριστιός.
- Θ Ε Μ Α 9α.- Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα βιβλίου και παιχνιδιόν Προσχολικής ηλικίας κ. Μ. Κολούδη. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 10.- Έγγραφο της Δ/ντριας Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης για σύζηση ωριοίας οποζημίωσης των καθηγητών που διδάσκουν στην πομοπύνη ΣΕΛΔΕ.

Στην ορχή επικυρώνεται το προκτικό της προηούμενης συνεδρίας.

[Handwritten signature]

Θ έ μ ο 1α.- Τροποποίηση της απόφασης για την ομόθεση συγγραφής του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Δ' τάξης δημοτικού για το σχολ. έτος 1985-86.

Ο κ. Ι. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, βέβη υπόψη του Τμήματος κοινή εισήγησης του με τον κ. Μπενέκο, Ειδικό Σύμβουλο του ΚΕΜΕ, που έχει ως εξής:

Επειδή η έγκριση της προηγούμενης απόφασης μας προσκρούει σε διαδικαστικά εμπόδια, ως προς τους Σπύρο Χριστοδούλου και Παναγιώτο Ποπεδέτου, ποροκολείται το Τμήμα να εγκρίνει την ομόθεση, στο παρόν στάδιο, της συγγραφής του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" για την Δ' τάξη δημοτικού στους:

1. Γιόννη Γεωργοκόστα, Επιθ/τή Β' του Ν. 309/76.
2. Αχιλλέο Λεοντόρη, *σχολικό σύμβουλο*
3. Θρασύβουλο Μπέλλο, *σχολικό σύμβουλο*
4. Αντόνη Μπενέκο, Ειδικό Σύμβουλο του ΚΕΜΕ
5. Νίκο Σκόπα, *σχολικό σύμβουλο*
6. Γιόννη Χριστιό, Εισηγητή του ΚΕΜΕ

και να γίνει η συμπλήρωση της ομάδας, μόλις διευθετηθούν τα διαδικαστικά.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Β έ μ σ 2ο Έγκριση του Α'μέρους του βιβλίου του μωθητή "Το μωθημωτικό μου" Δ'τόξης
δημωτικού.

Ο κ. Ν. Βλωυτίδης, Σύμβωλος Β', εισηγείτω στο Τμήμω το ακόλουθω:

Γενικό: Η οργάνωση του περιεχομένου του Α' μέρους του βιβλίου "Το μωθημωτικό μου"
της Δ' τόξης δημωτικού ονωτοκρίνεται στις οπωιτήσεις του νέου Α.Π., κωλύπει τις
βωσικές έννοιες των συνόλων (σύνολω και υποσύνολω, κοινό στοιχείο συνόλου με σύνολω,
τομή συνόλων, προβλήμωτο συνόλων) τις μετρήσεις (εισωγωγή στους συμμιγείς αριθμους)
και ονωπτύσσει μεθωδικό και πρωτοπωοικό πολλές οπό τις προβλεπόμενες στο Α.Π. μερι-
κότερες ενότητες της γεωμετρίας (σημείω, γρωμμές, είδη γρωμμών, ευθύγρωμμο τμήμωτο,
ημικυβείες, επιφάνειες, επίπεδω γεωμετρικό σχήμωτο, τετρώγωνω, ρόμβωος, ορθωγώνιο,
τρίγωνω, είδη τριγώνων, κύκλος, πολύπωλευμω, μέτρηση περιμέτρωου, εμβωδού, μέτρηση
όγκου, χωρητικότητας και βόρους).

Η δομή του βιβλίου, έτωι όπως ονωπτύσσονται μερικότερες ενότητες της γεωμε-
τρίας, πούνοι τοπωθετημένες στο τέλος του Α.Π. δεν παρωκαλωυθεί τη δομή του νέου
προγρόμωτος.

Ειδικές πορωτηρήσεις: (σ.4). Παρωσιόζεται ένω σύνολω με διάφορω γεωμετρικό σχήμωτο
(τετρώγωνω, ρόμβωοι, πορωλληλόγρωμμο) και κωλούντω οι μωθητές νω τω χωρίσουν σε υπο-
σύνολω με πολλούς τρόπους. Αφού δεν έχει γίνει ακόμα κωμωτώ γνωριμία με το γεωμετρικό
ουτό σχήμωτο, κρίνεται πρώωρη και δύσκολη μω τέτοιω άσκηση. Άλλωστε και έτωι πωυ
είνωι διοτυπωμένη, οι μωθητές δυσκωλεύονται νω κωτολάβουν τω ακριβώς ζητείτωι...

(σ.9) 1ο κριτήριο αξιολόγησης: Κωτολωμβώνει μεγόλη έκτωση (σ. 9-18) και σερφύ τους
αριθμους 1-1000. Μπωρούσε η αξιολόγηση νω γινόταν με συντωμία και ν'ονωφερότων στο
περιεκτικώ- βωσικό στοιχείω γιω τον έλεγχο της ομομοίωσης, εμπέδωσης και κωτονώησης
της ύλης, δεδομένου ότω ένως τέτοιος έλεγχος έπρωπε νω είχε περωτωθεί στη/πρωηγώμε-
νη τόξη.

(σ.9) α " Το γνωστό τους" νω γίνει " το γνωστό σου"

(σ. 11). " Υπωβέστε ότω έχετε" νω γίνει " Νο υποβέσεις ότω έχεις"

(σ. 19). Γίνετωι ονωφορώ στο σημείο πω το ποριστώνωμε με μω τελείο (α),
δίχως νω ορίζεται ο χώρω ή το διάστημω στο οποίο τοπωθετείτω το σημείο, Οπότε και
η οισωθητοποίησης του βότων πιο ευχερής.

(σ. 20). Δίνεται πρώτα ο ορισμός της ημιευθείας και μετά ο ορισμός της ευθείας. Κρίνεται σκόπιμο ν' αντιστραφεί η προτεραιότητα της οιασθητοποίησής των εννοιών.

(σ. 20). Ν' ονοδιστυπωθεί ο ορισμός της ημιευθείας.

Ημιευθείο είναι μέρος της ευθείας που έχει μια αρχή και εκτείνεται από το ένα και το άλλο μέρος της π.χ.

(σ. 20). Για τη γωνία δεν δίνεται ορισμός αλλά μόνο πως "αχρηματίζεται".

(σ. 21). Η άσκηση με αριθμό 2 να πάρει τον αριθμό 3 και η άσκηση με αριθμό 3 να πάρει τον αριθμό 2.

(σ. 23). Δεν είναι σαφής η διατύπωση για τις κομπύλες γραμμές.

(σ. 20) χρειάζεται ένα 0 (μηδέν) στην τρίτη γραμμή της άσκησης 3.

(σ. 42+ 43). Οι ασκήσεις "Λογαριάζουμε με χρήματα" και "Εφορμάζουμε" στις σελ. 42 και 43 αντίστοιχα, επειδή επονολομβάνουν γνωστό πράγμα, μπορούσε και να είχαν ποροληφθεί.

(σ. 44+45). Κρίνεται ιδιαιτερο περιορισμένο το κριτήριο της οξιολόγησης της γεωμετρίας (νέο στοιχείο) όταν συγκριθεί σε έκταση με άλλα κριτήρια οξιολόγησης του μέρους αυτού του βιβλίου και όταν ληφθεί υπήψη η δυσκολία της κατονώησης των γεωμετρικών εννοιών.

(σ. 46- 48). " Οι αριθμοί ως το 2.000". Γιούτί "Έρευνούμε" και "ονοκαλύπτουμε"; Δεν είναι γνωστό πους μοθητές;

Όπως φαίνεται από το πρόγματο το Α' μέρος του βιβλίου "Το μοθηματικό μου" Δ' δημοτικού είναι στη μεγαλύτερή του έκταση εισαγωγικό ή επονοληπτικό των γνώσεων που προηγήθηκαν στις προηγούμενες τάξεις. Τότε γιούτί να περιέχει σε μεγάλη έκταση (σ. 19-27 και 31-41) νέες γεωμετρικές έννοιες που περιλαμβάνονται στο τέλος του νέου προγρόμματος της Δ' τάξης και μπορούσαν ν' οπουτελέσουν οντικείμενο του Β' ή Γ' μέρους του βιβλίου; Παρόλληλο όμως πρέπει να σημειωθεί ότι κρίνεται πετυχημένη η προσπάθεια των συγγραφέων να κάνουν πολλές οπ'ουτές, οπλές, κατονωητές και προσιτές στο μοθητή της Δ' τάξης.

Γενικό, το βιβλίο (Α' μέρος) ονοπτύσσει και κολλιεργεί μεθοδικό της μοθηματική σκέψη του παιδιού και το εθίζει με τις δισφορες δραστηριότητες, ονοζητήσεις, εφορμαγές

και κατοσκευές, να προβληματίζεται, να σκέπτεται δημιουργικά, να ερευνά και ν'ονομα-
λύπτει.

Έχω τη γνώμη ότι το Α' μέρος του βιβλίου " Το μοθηματικό μου" Δ' τάξης δημο-
τικού, μπορεί να εκδοθεί, αφού γίνουν ορισμένες βελτιώσεις. -

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση κατά τη οποία γίνονται δεκτές οι παρατηρήσεις του
κ. βλουτίδη και ανταλλάσσονται απόψεις.

Το Τμήμα, ύστερα από τη συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του μοθητή "Το μοθηματικό μου" Δ' τάξης
δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85,
με τις βελτιώσεις που προτείνονται από το Τμήμα.

Η συζήτηση για το τρίτο θέμα της ημερήσιας διοδόξεως Τροποποίηση Β.Δ. 7/1973
"Περί ωρολογίου και ονολυτικού προγράμματος των μοθημάτων των Σχολών Νηπιογωγών"
ονοβάλλεται για πην επόμενη συνεδρία του Τμήματος επειδή οπουσιόζει ο εισηγητής του
ποροπώνω θέματος.

Για το τέτορτο θέμα της ημερήσιας διοδόξεως που ονοφέρεται στο ωρολόγιο πρόγραμ-
μο των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού έγινε μια κοτ'ορχήν συζήτηση.

Το Τμήμα θα ουνεχίσει τη συζήτηση και θα λάβει σχετική απόφαση στην επόμενη
συνεδρία του.

Θ έ μ ο 5ο.- Παρόδοση εικονογράφησης του Β' τεύχους των βιβλίων του μοθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ποσσόκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Η ζωγράφος κ. Ειρήνη Κορολέκο παρέδωσε την εικονογράφηση α) του δεύτερου τεύχους του βιβλίου του μοθητή των Μαθηματικών της Β' τάξης δημοτικού (149 σελίδες X 1.800 δρχ. = 268.200 και β) του δεύτερου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου (152 σχέδιο X 300 δρχ. = 45.600).

Η εργασία της κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ π ο φ ο ί ν ε τ α ι

ότι η ζωγράφος κ. Ειρήνη Κορολέκο παρέδωσε την εικονογράφηση του δεύτερου τεύχους των βιβλίων του μοθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών της Β' τάξης δημοτικού (Βιβλίο του μοθητή: σελίδες 149 X 1800 - 268.200 δρχ. και Βιβλίο του δασκάλου: σχέδιο 152 X 300 - 45.600 Σύνολο 313.800 δρχ) και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία ομοιβής της ποροπόνω ζωγράφου.

Β έ μ ο β ο.- Ανόθεση εικονογράφησης του Α' τεύχους του βιβλίου για το μοθητή Η γλώσσα μου Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα να ονοταθεί η εικονογράφηση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μοθητή " Η γλώσσα μου" Δ' τάξης δημοτικού στην κ. Διοτσέντα (Υοκίνθη) Πορίση.

Ως ομοιβή η κ. Πορίση για τη σελιδοποίηση, επιμέλεια και εικονογράφηση του παροπάνω βιβλίου ζήτησε το ποσό των 200.000 δρχ.

Φωτοαντίγραφο της σχετικής προσφοράς της κ. Πορίση επισυνόπτεται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο ο π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

- 8 -

Θ έ μ ο 7α.- Ανόθεση εικονογράφησης του Α' μέρους του βιβλίου του μοθητή " Η γλώσσα μου" Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Βουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα να ονοταθεί η εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου " Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, 9 16/σέλιδο, στο ζωγράφο Νίκο Χουλιανό.

Ως σμοιβή ο κ. Χουλιανός ζήτησε το ποσό των 300.000 δρχ.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο θ ο.- Αναφορό κ. Ε. Φίκο, δασκός, για εφορομογή Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Ο κ. Ιω. Χριστιός, Εισηγητής, θέτει υπόψη του Τμήματος αναφορά της δασκός του 2ου Δημ. Σχολείου Αχαρνών κ. Ευσταθίος Φίκο σχετικά με την εφορομογή από την ίδια και σε συνεργασία με δυο συνδόμελους της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στις τάξεις τους (Γ' δημοτικού).

Σχετικό με το αίτημα της κ. Φίκο έχω να παρατηρήσω τα εξής: Οι σκοποί της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και οι σχετικές με αυτή δραστηριότητες, όπως περιγράφονται από την κ. Φίκο, εντάσσονται σύμφωνα με το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος και υλοποιούνται με το βιβλίο για το μωθητή και το δάσκαλο. Ο δάσκαλος μπορεί και οφείλει να αντιμετωπίσει το θέμα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στις τρεις πρώτες τάξεις του δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού, όπου είναι και η φυσική θέση, χωρίς βέβαιον να αποκλείεται η δυνατότητα να αξιοποιήσει ευκαιρίες που δίνονται με τα άλλα μαθήματα. Η κ. Φίκο, όπως και κάθε άλλος συνδόμελος, έχει την ελευθερία να οργανώσει τις σχετικές δραστηριότητες κατά την κρίση της και να χρησιμοποιήσει πρόσθετο υλικό που θεωρεί απαραίτητο για την επίτευξη των σκοπών της διδασκαλίας, πάντοτε όμως στο πλαίσιο του αναλυτικού και του ωρολογίου προγράμματος. Τέτοιες ενέργειες του δασκός είναι ουβονόητες, ανήκουν στο έργο του και δεν χρειάζονται έγκριση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του ο) το έγγραφο αριθμ. Γ1/633/22-11-1983 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, β) την εισήγηση του κ. Χριστιό και γ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει

Θ Ε Μ Α 9ο : Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα βιβλίου και παιχνιδιών προσχολικής ηλικίας κ. Μαρίας Καλούδη.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα :

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΠΑ του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθ. Φ. 309.71/87/Γ1/275/13-6-83 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση της κ. Μαρίας Καλούδη για να γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου της με τίτλο "Παίζω και μαθαίνω" και μιας σειράς παιγνιδιών για χρήση των παιδιών της προσχολικής ηλικίας.

α) "Παίζω και μαθαίνω" : Πρόκειται για βιβλίο με μαυρόασπρη εικονογράφηση ποικίλων θεμάτων πούναι ταξινομημένα κατά εποχές και παρμένα από τον παραστατικό κύκλο των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Το νήπιο ζωγραφίζοντας τις εικόνες εθίζεται σε μια παθητική απασχόληση που δεσμεύει την καλλιέργεια και ανάπτυξη της δημιουργικής του σκέψης, την πρωτοβουλία και πρωτοτυπία του. Ακόμα, ο αδέξιος χρωματισμός εικόνων αγίων από το νήπιο (σ. 20, 41, 44, 67, 90) είναι δυνατό να το οδηγήσει σε διακομώδηση του θείου προσώπου.

Για τους παραπάνω λόγους δε το θεωρώ χρήσιμο για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας.

β) Τα παιγνίδια : Αποτελούνται από τέσσερες σειρές που αναφέρονται στις τέσσερες εποχές του έτους και σε θέματα και πράγματα του άμεσου περιβάλλοντος του νήπιου. Η κάθε σειρά περιέχει ένα χρωματιστό PUZZLE, ένα ντόμινο, μια ντόμπολα και συνοδεύεται από οδηγίες χρήσης του κάθε παιγνιδιού. Οι γνώσεις προσφέρονται με τρόπο αβίαστο και με χαρακτήρα παιγνιώδη. Είναι απλές, προσιτές και ενδιαφέρουσες στο νήπιο. Έτσι, παράλληλα με την ευχάριστη απασχόληση, το νήπιο, ασκεί την παρατηρητικότητα του και καλλιεργεί τη δημιουργική του σκέψη.

Για τους παραπάνω λόγους έχω τη γνώμη ότι και οι τέσσερες σειρές των παιγνιδιών είναι χρήσιμες, ως ελεύθερο βοήθημα, για παιδιά προσχολικής ηλικίας.

ΣΥ

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλάσσονται απόψεις.

Ο κ. Πρόεδρος του ΚΕΜΕ και ο κ. Βουγιούκας δε συμφωνούν με την εισήγηση του κ. Βλουτίδη όσον αφορά τη χρησιμότητα των παιγνιδιών της προσχολικής ηλικίας, γιατί θεωρούν ότι δεν έχουν καμία πρωτοτυπία και ως εκ τούτου δεν προσφέρουν τίποτε το ιδιαίτερο στο παιδί. Άλλωστε είναι φτιαγμένα από φθηνό υλικό και αυτού του είδους κυκλοφορούν πάρα πολλά στο εμπόριο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Α. ο μ ό φ ω ν α

Δε θεωρεί χρήσιμο για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας το βιβλίο "Παίζω και μαθαίνω" της κ. Μ. Καλούδη για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Β. Κ α τ ά π λ ε ι ο ψ η φ ί α

Θεωρεί χρήσιμες, ως ελεύθερο βοήθημα, για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας τις τέσσερες σειρές των παιγνιδιών της κ. Μ. Καλούδη, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Μειοψηφούν οι κ.κ. Π. Σακελλαρίδης, Πρόεδρος του ΚΕΜΕ, και ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, οι οποίοι δε θεωρούν χρήσιμα για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας τα παιγνίδια της κ. Καλούδη, επειδή δεν έχουν καμία πρωτοτυπία και ως εκ τούτου δεν προσφέρουν τίποτε το ιδιαίτερο στα παιδιά.

Θ Ε Μ Α 10ο : Έγγραφο της Δ/ντριας Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης για αύξηση ωριαίας αποζημίωσης των καθηγητών που διδάσκουν στην παραπάνω ΣΕΛΔΕ.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ κ. Π. Σακελλαρίδης θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η Διευθύντρια Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκιούρδα με το έγγραφό της αριθ. πρωτ. 266/23-12-1983 εκθέτει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η παραπάνω ΣΕΛΔΕ για την εξεύρεση διδακτικού προσωπικού, δεδομένου ότι οι καθηγητές αμείβονται μόνο με το ποσό των 450 δρχ. την ώρα, και ζητεί αύξηση της ωριαίας αποζημίωσης των καθηγητών που διδάσκουν στην ΣΕΛΔΕ "για το καλό της σωστής λειτουργίας των Σχολών και της εκπαίδευσης γενικότερα".

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ομόφωνα συμφωνεί με το περιεχόμενο του εγγράφου της κ. Γκιούρδα και παρακαλεί να ληφθεί υπόψη για το καλό της σωστής λειτουργίας των Σχολών.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Παύλος Σακελλαρίδης

Παύλος Σακελλαρίδης

Η Γραμματέας

Ε. Παπανικολάου

Ε. Παπανικολάου

Πράξη 4/1984

Σήμερα, 31 Ιανουαρίου 1984 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρόδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Νικ.Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ.Μελάς, Στέφ.Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ.Βουγιούκας, Αντων.Μπενέκας, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν.Χριστιάνς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευφροδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ.Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση δια τα σχ.Προεδρ.Δ/τος:

1) Τροποποίηση Β.Δ. 7/1973 "Περφ' ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων και ασκήσεων των Σχολών Νηπιαγωγών κατά έτη σπουδών" (ΦΕΚ 2110-1-73 τ.Α.)

Εισηγητής κ.Α.Μπενέκας, Ειδικός Σύμβουλος.

2) Προλόγιο πρόγραμμα των Γ,Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Εισηγητής: Α.Βουγιούκας, Ι.Χριστιάνς.

3) Το γλωσσικό μάθημα στις συνδιδασκόμενες τάξεις Γ΄ και Δ΄ του δημοτικού σχολείου.

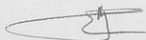
Εισηγητής: κ.Δ.Μελάς

4) Εποπτικά μέσα διδασκαλίας

Εισηγητής: κ.Ι.Χριστιάνς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ

5) Αντικατάσταση μέλους ομάδας συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε΄ τάξης.

6) Γνωμοδότηση για το "Συναρμοολογούμενο αλφάβητο" της κ.Γεωργιά-Γαλατιώτη.

7) Χορήγηση αποσπάσματος της πράξεως 55/1983 του τμήματος Δ.Ε. στον Στέλ. Βασιλόπουλο.

Εισηγητής: κ.Μελάς, Σύμβουλος Β'

8) Αναφορά της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για οικονομική ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό.

Εισηγητής: κ.Μελάς, Σύμβουλος Β'

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας

Θ έ μ ο 1ο.- Γνωμοδότηση γιο το σχ. Προεδρ. Δ/τος: Τροποποίηση του 7/1973 Β.Δ.

" Περὶ ἀνάλογου και ονολυτικού προγράμματος των μοθημάτων και οσκήσεων των Σχολών Νηπιογωγών κατό έτη σπουδών" (ΦΕΚ 2/10-1-73 τ.Α.).

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

1. Ως γενική ποροτήρηση θα είχα να πώ ότι το περιεχόμενο του σχεδίου είναι ονισομερές: α) στις επιστήμες της ογωγής το περιεχόμενο διογράφεται συνοπτικά ενώ στο άλλο μοθήματο ονολυτικό β) σε άλλο οπό τα τελευταία προτάσεται σκοπός του μοθήματος (στόχοι) σε άλλο όχι.

Προτείνω να γίνει προσαρμογή όλων των μοθημάτων προς το μοθήματο των επιστημών της ογωγής, γιο να δοθεί δυνατότητα στους διδύσκοντες να οργονώνουν ονόλογο το περιεχόμενο της διδύσκολύς τους και γιο να οπορευθούν ποροξηγήσεις.

2. Ως προς το όρθρο 1 έχω να ποροτηρήσω και να εισηγηθώ το εξής:

α) Να χωριπτούν το μοθήματο κατό το πρότυπό του σχετικού Διοτόγματος γιο τις Ποιδωγαγικές Ακοδημίες.

I. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ , II ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ, III ΓΕΝΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΗΣ, IV ΛΟΙΠΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

β) Να ποροτεθεί και γιο τις νηπιογωγούς, όπως έβγινε και γιο τους δύσκόλους, η ξένη γλώσσα (όρες 2 σε κάθε έτος).

γ) Η ειδική Αγωγή των οποκλινόντων ποιδιών να ορηχεθεί στα Ποιδωγαγικά μοθήματο.

δ) Η Γενική Ψυχολογία να γίνει Εισογωγή στην Ψυχολογία (Γενική Ψυχολογία. Σύγχρονα ρεύματα).

ε) Η Εξελικτική Ψυχολογία και Ψυχολογία Ατομικών Διοφορών (9) να χωριπτεί σε δύο:

Ανοπτυξιοκή Ψυχολογία (Εξελικτική), όπως και στις Ποιδωγ. Ακοδημίες (2 ώρες στο Α' έτος) και Ψυχολογία Ατομικών Διοφορών (1 ώρο στο Β' έτος). "Άλλωστε ουτό γίνεται στην ονόλυση του περιεχομένου, όρθρο 2.

οτ) Το 12 να γίνει: Νεοελληνική γλώσσα και γραμμοτεία

ζ) Το 13 να γίνει: Ποιδιοκή λογοτεχνία και Ποιδιοκό βιβλίο (όπως έβγινε και το ονολυτικό περιεχόμενο στο όρθρο 2).

η) Τα 14 και 15 να ονοποιοηθούν σε Αισθητική Αγωγή:

α) Ειοκοστικές Τέχνες, β) Μουσική κίνηση η ογωγή, όπως είναι και στο Ε.Α.Π. του δημοτικού οχολεύου.

θ) Η Σωμοτική Αγωγή (16) να γίνει Φυσική ογωγή και ρυθμική των νηπίων

3. Ως προς το άρθρο 2 ποροτηρώ και εισηγούμεοι το εξής:

- α) Στις Σύγχρονες τάσεις της προσχ. Αγωγής ⁽⁴⁾ να περιληφθούν και Στοιχείο Συγκρι-
 τικής Παιδαγωγικής, που υπάρχει και γιο τις Παιδ. Ακοδημίες.
- β) Το α (Γεν. και Ειδ. Μεθοδολογία κτλ.) να προσαρμοσθεί ως εξής: γ) Γλωσσικών
- ii) Μελέτης του Περιβάλλοντος iii) Μαθηματικών iv) Αισθητικής Αγωγής, v) Κινηματικών
- γ) Το β νό γίνεται: " Σχεδιοσμός ενατήτων", αντί βιωματικά σχέδια, που έτσι
 όρος περιοριστικός.
- δ) Στο Κεφάλαιο: Παιδική Λογοτεχνία (13 σελ. δ) (και Παιδικό βιβλίο - όπω προτεί-
 νουμε να προστεθεί) να περιληφθεί και το ειδικό θέμα "Εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο"
 που είναι υπό το σημαντικότερο μορφολογικό μέσα του παιδιού της προσχολικής και προ-
 τσοχολικής ηλικίας και που τόσο κοκοποιείτο με τα κομικά και άλλα εμπορικά φυλλώδια
 Επίσης η φράση "Ιδιοίτερη έμφωση στην παραγωγή της δεκαετίας 1970-1980 να απα-
 λειφθεί προς ασφαγή παρεξηγήσεων και γιο τον κίνδυνο περιορισμού του οπτικού
 πεδίου. Σημαντική είναι και όλη η δεκαετία του 1960 και η πενταετία του 1980-85.
 Να αντικατασταθεί ως εξής: 4) "Ιδιοίτερη έμφωση να έυθεί στη μετοπολεμική περίοδο".
- ε) Τόόας πρέπει να αναφερθούν στο Β έτος, εκτός υπό τις 5 ώρες προκτικής άσκησης
 την εβδομάδο (παρακολούθηση κ.λ.π), και οι ώρες (ο χρόνος) προκτικής άσκησης που γί-
 νεται στα δημόσια νηπιαγωγεία: 2 15/βήμερο ή 100-120 ώρες το χρόνο.
- Το τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ3/1904/2-11-1983 του ΥΠΕΠΘ,
- β) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και γ) τη διεξοδική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν ο ο π α φ ω λ' ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπω έχει.

Θ έ μ α 2ο.- Ορολόγιο πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Α. Ο κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται τα ακόλουθα για το ορολόγιο πρόγραμμα "Μελέτης του Περιβάλλοντος των Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού:

Με το νέο, αναλυτικό πρόγραμμα εισάγεται το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος στις β τέσσεριε πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Όσο αφορά την Γ' τάξη στο μάθημα αυτό ενσωματώνονται στοιχεία από την κοινωνική ζωή, το γεωφυσικό περιβάλλον, την οικονομική ζωή, τη βιολογία, έννοιες από τις φυσικές

επιστήμες, καθώς και στοιχεία από την πολιτιστική εξέλιξη (ιστορία). Σ' αυτά πρέπει να συνοπολογιστούν και στοιχεία από την Υγιεινή και την καταστροφή και τη μόλυνση του περιβάλλοντος. Κατά συνέπεια στην Τρίτη τάξη δε διδάσκονται η Γεωγραφία και η Φυσ. Ιστορία ως ιδιαίτερα μαθήματα. Επομένως στη θέση των μαθημάτων αυτών πρέπει να οριστεί ως διδασκόμενο μάθημα η Μ.τ.Π. Αυτό όμως δε φαίνεται καθαρά στο προεδρικό διάταγμα με το οποίο δημοσιεύτηκε το νέο αναλυτικό πρόγραμμα για την Γ' τάξη.

Το τμήμα με την 18/1983 πράξη του και με το αιτιολογικό ότι οι τρεις ώρες (2 ώρες της Γεωγραφίας και 1 ωρ Φυσ. Ιστορίας) δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών της διδασκαλίας του μαθήματος της Μ.τ.Π. έδωσε εντολή στους συντάκτες του αναλυτικού προγράμματος και τους συγγραφείς του αντίστοιχου βιβλίου να συντάξουν πρόγραμμα και βιβλίο με βάση τις τέσσερις (4) ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα. Επίσης το τμήμα με την 41/1983 πράξη του αποφαινεται ομόφωνα να δοθεί μια ώρα στο μάθημα της Μ.τ.Π. και κατά πλειοψηφία η τέταρτη ώρα που θα δοθεί στη Μ.τ.Π. της Γ' τάξης να αφαιρεθεί από το μάθημα της Ιστορίας (στο μάθημα της Φυσικής), επειδή αρκετά στοιχεία από την Ιστορική εξέλιξη μπαίνουν στο μάθημα της Μ.τ.Π. και έτσι το μάθημα της Ιστορίας όχι μόνο δεν αποδυναμώνεται, αλλά αντίθετα ενισχύεται.

Πριν το τμήμα καταλήξει στην απόφαση αυτή, ήρθε σε συνενόηση με την Δ' τάξη κληση η οποία και συμφώνησε να δεχτεί τη ρύθμιση που θα πρότεινε το τμήμα. Με τη δημοσίευση όμως του προγράμματος δεν έγινε η παραπάνω ρύθμιση ούτε φαίνεται ότι το μάθημα της Μ.τ.Π. αντικαθιστά στη Γ' τάξη τα μαθήματα Γεωγραφία και Φυσική Ιστορία. Σε σχετική ερώτηση και αφού είχε σταλεί το διάταγμα για δημοσίευση οι αρμόδιοι της Δ/σης εφαρμογής προγραμμάτων απάντησαν ότι μια τέτοια ρύθμιση του ωρολογίου προγράμματος δεν μπορούσε να γίνει για τα αλιγοθέσια σχολεία. Τούτο όμως κατά τη γνώμη μου, δεν ευσταθεί. Έτσι σήμερα έχουμε με αναλυτικό πρόγραμμα και βιβλίο που έχουν συνταχτεί με βάση τέσσερις ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα, ενώ ωρολόγιο πρόγραμμα τρεις (3) ώρες. Οι τρεις ώρες δεν επαρκούν για τη Μ.τ.Π., αν βέβαια δεν θέλουμε να χάσει τη σημασία του το μάθημα αυτό που αποτελεί καινοτομία για το δημοτικό σχολείο.

Για τους παραπάνω λόγους και για τους λόγους που επικαλούμαι και στις εισηγήσεις μου (πρακτικά 18 και 20/83) προτείνω να λυθεί το πρόβλημα από το προσεχές σχολ. έτος με τη δημοσίευση του Νέου αναλυτικού προγράμματος της Δ' τάξης ως εξής:

Με την εισαγωγή του μαθήματος της Μ.τ.Π. τα διδασκόμενα μαθήματα και οι ώρες διδασκαλίας τους στη Γ' τάξη είναι:

Α/Α	Διδασκόμενα μαθήματα	6/θέσιο	5/θέσιο	4/θέσιο	3/θέσιο Γ'+Δ'	2/θέσιο	1/θέσιο Γ'+Δ'
1	Θρησκευτικά	2	2	2	2	2/2	1/2
2	Νεοελληνική Γλώσσα	9	9	9	10/2	10/2	6 6/2 6/2
3	Ιστορία	1	1	1	1	1/2	1/2
4	Μελέτη του Περιβάλλοντος	4	4	4	4	2	3/2
5	Μαθηματικά	3	3	3	3	3/2	3/2
6	Αισθητική Αγωγή*	4	4	4	4/2	2/2	1/2
7	Φυσική Αγωγή	2	2	2	2	2/2	1/2
	Σύνολο	25	25	25	27	30	ώρες συνολικά

Στο νέο αναλυτικό πρόγραμμα Μ.τ.Π. της Δ' τάξης ενσωματώνονται τα ίδια περίπου στοιχεία. Επομένως και στην τάξη αυτή οι τρεις ώρες διδασκαλίας δε μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες διδασκαλίας του μαθήματος. Χρειάζονται δηλ. και εδώ τέσσερις (4) ώρες. Η ώρα αυτή δε μπορεί να αφαιρεθεί από κάποιο άλλο μάθημα χωρίς να μειωθεί η παιδευτική του σημασία.

Πρόταση: α) Να προστεθεί στο συνολικό χρόνο ωρών διδασκαλίας στη Δ' τάξη μία (1) ώρα. Να γίνει δηλ. το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα από 25 ώρες που ισχύει σήμερα 26 ώρες. Η ώρα αυτή να δοθεί στο μάθημα της Μ.τ.Π. Η ρύθμιση αυτή να γίνει από το προσεχές σχολικό έτος 1984-85 με τη δημοσίευση του νέου αναλυτικού προγράμματος.

β) Να δοθεί εντολή στους συντάκτες του αναλ. προγράμματος και της τους συγγραφείς του αντίστοιχου βιβλίου να συνταχθούν πρόγραμμα και βιβλίο με βάση το 4/ωρο εβδομαδιαίας διδασκαλίας.

* Τα τεχνικά στα 2/θέσια και μονοθέσια σχολεία διδάσκονται στις απειρηρές εργασίες. Οι ώρες της Αισθητικής Αγωγής διατίθενται για τη διδασκαλία της Μουσικής.

11

Β. Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγάται τα ακόλουθα:

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ε' και ΣΤ' Τάξεων Εξαθεσίου Δημοτικού Σχολείου

Τα ωρολόγια προγράμματα (Ω.Π.) συνάπτονται αναπόσπαστα με τα αναλυτικά (Α.Π.) από την άποψη της χρονικής κάλυψης των μαθημάτων. Ήδη βρίσκονται στο στάδιο της τελικής επεξεργασίας Α.Π. για τα μαθήματα "Νεοελληνική γλώσσα" Ε' και ΣΤ' τάξεων και "Μαθηματικά" Ε' τάξης, και με βάση τα προγράμματα αυτά προχωρεί παράλληλα η συγγραφή των αντίστοιχων βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου για την Ε' τάξη. Ο σχεδιασμός των μαθημάτων αυτών έγινε με βάση ορισμένο αριθμό ωρών την εβδομάδα, 9 για τη "Νεοελληνική γλώσσα" (δύο και στις προηγούμενες τάξεις) και 4 για τα "Μαθηματικά" (κατά μία περισσότερες από ό,τι στις προηγούμενες τάξεις), αριθμό ωρών που κρίθηκε από τους εισηγητές απαραίτητος για να γίνει σωστή δουλειά.

Αλλά δεν μπορεί να νοηθεί Ω.Π. δύο μόνο μαθημάτων, ανεξάρτητα δηλαδή από τις ώρες των άλλων μαθημάτων και κυρίως ανεξάρτητα από το σύνολο των ωρών για όλα τα μαθήματα. Το σύνολο πάλι των ωρών εξαρτάται όχι μόνο από τη σημασία και τις διδακτικές απαιτήσεις κάθε μαθήματος μα και από άλλους παράγοντες, όπως οι εργάσιμες μέρες, το πρόβλημα των συστεγαζόμενων σχολείων σε διπλή βάρδια κτλ. Το Ω.Π. που ισχύει σήμερα για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' με βάση το προηγούμενο Α.Π. και μετά την καθιέρωση της πενθήμερης εργασίας είναι το εξής:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΩΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ
Νεοελληνική γλώσσα	7
Μαθηματικά	4
Φυσικά	3
Ιστορία	2
Θρησκευτικά	2
Γεωγραφία	2
Πολιτική και κοινωνική Αγωγή	1
Αισθητική αγωγή	2
Φυσική αγωγή	1
Πολιτιστικές δραστηριότητες	1

Σύνολο ωρών 25

Με την εβδομάδα των έξι εργάσιμων ημερών οι ώρες διδασκαλίας ήταν πέντε την ημέρα. Έμειναν πέντε και μετά την καθιέρωση του πενθήμερου. Για να γίνει αυτό, και με την προσθήκη μάλιστα μιας ώρας στα μαθηματικά, χρειάστηκε να μειωθούν οι ώρες ορισμένων μαθημάτων. Κατά τη γνώμη μου η μείωση, με τον τρόπο που έγινε, ήταν η λιγότερο ενδεδειγμένη. Μειώθηκαν οι ώρες της Νεοελληνικής γλώσσας, της Αισθητικής και της Φυσικής αγωγής και των Φυσικών - δηλαδή μαθημάτων από τα σημαντικότερα του δημοτικού σχολείου. Η αισθητική και η φυσική αγωγή δε χρειάζονται υπεράσπιση, γιατί είναι εκείνα που δίνουν χαρά στα παιδιά και εξασφαλίζουν την ψυχική τους υγεία. Η αξία της νεοελληνικής γλώσσας είναι ακόμα πιο αυτονόητη: όσο πιο πολύ βοηθήσουμε τα ελληνόπουλα να εξουσιάζουν τη γλώσσα τους τόσο και καλύτερους Έλληνες τους κάνουμε - και είναι αυτό ανάγκη εθνική, όταν συμβαίνει να είμαστε ένας λαός 10 εκατομμυρίων. Κι ακόμα όσο πιο πολύ προωθούμε τη γλωσσική τους κατάρτιση τόσο περισσότερο συμβάλλουμε στην πνευματική τους συγκρότηση και στην αποτελεσματικότερη επικοινωνία τους με τους άλλους και με τα μορφωτικά αγαθά. Γι'αυτό άλλωστε και οι άλλοι λαοί δίνουν εξίσου μεγάλη βαρύτητα στην εθνική τους γλώσσα. Ύστερα, είναι απορίας άξιο πώς για τις τέσσερις πρώτες τάξεις χρειάζονται 9 ώρες τη βδομάδα, και για τη Ε' και ΣΤ' αρκούν 7, όταν το μάθημα γίνεται τώρα απαιτητικότερο, με τη γραπτή έκφραση (* Έκθεση) να χρειάζεται μεγαλύτερη άνεση χρόνου, κι ακόμα όταν στο γυμνάσιο έχουμε μια αισθητή μείωση των ωρών που διατίθενται συνολικά για τη Νεοελληνική γλώσσα και τη Νεοελληνική λογοτεχνία. Η "Νεοελληνική γλώσσα" στο δημοτικό σχολείο είναι ένα σύνθετο μάθημα που περιλαμβάνει την παλιά ανάγνωση, γραμματική, έκθεση κι ακόμα συντακτικό, βασικό λεξιλόγιο και Ανθολόγιο. Καθώς ο σχεδιασμός του μαθήματος έχει γίνει έτσι ώστε κάθε ενιαιοποιημένο διδακτικό ενότητα να χρειάζεται ένα δίωρο για να βγει πέρα. Έτσι στις προηγούμενες τάξεις έχουν προβλεφθεί την εβδομάδα 4 δίωρα και μία πέμπτη μονή ώρα για αξιολόγηση, επαναλήψεις και φροντιστηριακή άσκηση.

θεωρήσαμε λοιπόν αυτονόητο ότι θα διατηρηθούν οι 9 ώρες στην Ε' και στην ΣΤ' τάξη και με το σχεδιασμό αυτό προχωρούμε στη συγγραφή του πρώτου μέρους των βιβλίων για το μαθητή, που ήδη βρίσκεται προς το τέλος του.

Για τα φυσικά ο περιορισμός των ωρών σε 3 δε δημιουργεί ίσως μεγάλο πρόβλημα αν το εννοποιημένο μάθημα περιοριστεί σε βασικές γνωστικές δομές, τη στιγμή μάλιστα που οι σχετικοί κλάδοι γίνονται αντικείμενο συστηματικότερης

[Handwritten signature]

διδασκαλίας στη μέση εκπαίδευση. Με το ίδιο σκεπτικό θα μπορούσε και η Γεωγραφία να περιοριστεί σε 1 ώρα.

Περιττεύει τέλος η μία χωριστή ώρα για πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες, οι οποίες σκόπιμο είναι να ενταχθούν οργανικά στα αντίστοιχα μαθήματα.

Για να μη γίνει όμως περιορισμός ωρών και σε άλλα μαθήματα, προκειμένου να μείνουμε στις 25 ώρες την εβδομάδα, σκόπιμο θα ήταν να αυξηθούν κατά 2 συνολικά οι ώρες. Έτσι θα είχαμε και μία λογική κλιμάκωση των ωρών από κάτω προς τα πάνω: Α' και Β' τάξεις: 23 ώρες, Γ' και Δ' : 25, Ε' και ΣΤ': 27.

Με όλο το παραπάνω σκεπτικό το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα που θα πρότεινα είναι το εξής:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΩΡΕΣ/ΣΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Νεοελληνική γλώσσα	9
Μαθηματικά	4
Φυσικά	3
Ιστορία (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες).....	2
Θρησκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκ.δραστηριότητες, εκκλησιασμό κτλ....	2
Γεωγραφία	1
Πολιτική και κοινωνική αγωγή	1
Αισθητική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	3
Φυσική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες)	2

Σύνολο ωρών 27

Για τα σχολεία που έχουν μόνο πρωινό ωράριο εργασίας δύο βωρα την εβδομάδα δε δημιουργούν πρόβλημα. Στα συστεγαζόμενα σχολεία πρωί απόγευμα το πρόβλημα του χρόνου μπορεί να εξοικονομηθεί με δυο ρυθμίσεις:

- 1) Με επιμήκυνση του ωραρίου στην αρχή και στα τέλος κατά ένα τέταρτο (8.15' - 1.15' αντί 8.30' - 1.00' που είναι σήμερα).
- 2) Με τη συγχώνευση του πρώτου δώρου για τη "Νεοελληνική γλώσσα", χωρίς τη μεσοδιάβαση διαλεξιμματος. Η τελευταία ρύθμιση είναι έτσι κι αλλιώς επιβεβλημένη, ανεξάρτητα από τη συμβολή της στην εξοικονόμηση χρόνου.

Ακολουθεί διεξοδική αζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις:
Ειδικότερα:

Ο κ. Ν. Βλουτιδης, Σύμβουλος Β' λζει τα εξής:

Τάξεις Γ' Δ' : Δεν κρίνεται σκόπιμο ν' αυξηθούν οι ώρες του εβδομαδιαίου ωρολ. προγράμματος. Η μία (1) ώρα που πρέπει να δοθεί στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος (διδάσκονται πολλά μορφωτικά στοιχεία σε νέα διαπλοκή) ν' αφαιρεθεί από τις εννιά (9) ώρες του μαθήματος της Νεοελληνικής γλώσσας.

Τάξεις Ε' ΣΤ' : Δεν συμφωνώ ν' αυξηθούν οι ώρες του μαθήματος της Νεοελληνικής γλώσσας από επτά (7) σε εννιά (9) την εβδομάδα. Όλα τα μαθήματα που διδάσκονται στο δημοτικό σχολείο συνεπικουρούν στην εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας, γιατί καλλιεργούν τις αναγνωστικές, εκφραστικές και άλλες ικανότητες των μαθητών. Άλλωστε, με τις ώρες που δίνει σήμερα το Α.Π. στις τάξεις Α' - Δ', πρέπει οι μαθητές των τάξεων αυτών να έχουν εξουσιάσει την Νεοελληνική γλώσσα και να έχουν κατανοήσει και εμπειρώσει τις βασικές δομές της. Η πρόταση της εισήγησης ως προς το μάθημα αυτό, αυξάνει όπως είναι φυσικό τις διδακτικές ώρες την εβδομάδα, στο σύνολό τους, από 25 σε 27.

Τέτατη αζηση που θ' αναγκάσει τους μαθητές να διδάσκονται επί 6/ωρο συνεχώς για 2 μέρες την εβδομάδα είναι απαράδεκτο από πολλές απόψεις. Επίσης, ο λόγος που προβάλλεται για την προτεινόμενη αζηση ότι το νέο βιβλίο της

Νεοελληνικής γλώσσας για το μαθητή των τάξεων Ε' και ΣΤ' γράφεται με βάση τις εννιά (9) ώρες, δεν υποστέφει γιατί δεν έλαβε ποτέ το Τμήμα Δημοτικής απόφαση για τέτοια αύξηση.

Προτείνω, το εβδομαδιαίο ωρολ. πρόγραμμα του έ/θεσίου για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' να παραμείνει όπως ισχύει σήμερα, δηλ. το μάθημα της Νεοελληνικής γλώσσας να διδάσκεται επτά (7) ώρες. Με μια μόνο αλλαγή. Η μία (1) ώρα των πολιτιστικών δραστηριοτήτων να προστεθεί στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής που πρέπει να διδάσκεται οπωσδήποτε δυο ώρες (2) ^{την εβδομάδα.}

Ο κ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β' λέγει τα εξής:

Θεωρώ ότι για τα μικρά παιδιά της Δ' τάξης δημοτικού είναι παιδαγωγικά απαράδεκτο να παραμένουν στις αίθουσες για πέντε (5) συνεχείς ώρες και να προσπαθούμε να τις κάνουμε και έ. Σ' όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες οι μαθητές πηγαίνουν 3.30' ώρες το πρωί και 1.30' το απόγευμα. Το σχολείο που έχει ελεύθερο κτίριο θα πρέπει να εφαρμόσει αυτό το ωράριο.

Επομένως προτείνω να γίνει αποδεκτό το ωράριο των 26 ωρών μόνο όταν τα παιδιά πηγαίνουν στο σχολείο και το απόγευμα. Τα σχολεία που αδυνατούν να έχουν απογευματινή λειτουργία να έχουν μικρότερο εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, συμφωνεί με την πρόταση του κ. Βουγιούκα να αυξηθούν κατά δύο οι ώρες της Νεοελληνικής γλώσσας στις τάξεις Ε' και ΣΤ' του εξαεσίου δημοτικού σχολείου.

Για τις τάξεις Γ' και Δ' του δημοτικού προτείνει να αυξηθεί κατά μία (1) ώρα το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα δηλ. από 25 ώρες να γίνει 26 ώρες. Η μία (1) ώρα να δοθεί στη Μ.τ.Π. και να παραμείνουν οι δυο ώρες διδασκαλίας της Ιστορίας.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', συμφωνεί με την πρόταση του κ. Μπενέκου να αυξηθεί κατά μία ώρα το εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας στις Γ' και Δ' τάξεις του δημοτικού.

Για τις Ε' και ΣΤ' τάξεις του δημοτικού προτείνει :α) Οι ώρες διδασκα-

λίας της Ν.Ε.γλώσσας να γίνουν β και β) να παραμείνουν ~~σε~~ οι δύο (2) ώρες διδασκαλίας της Γεωγραφίας.

Επίσης ο κ. Χριστιάδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ δε συμφωνεί με τη μείωση της Γεωγραφίας κατά μία (1) ώρα στις τάξεις Ε' και ΣΤ', επειδή η Γεωγραφία είναι σημαντικό μάθημα και η μείωση σε μία ώρα ποσοστιαία είναι πολύ μεγάλη. Προτείνεται η Ν.Ε. γλώσσα να διδάσκεται 7 ώρες την εβδομάδα και η Γεωγραφία 2 ώρες την εβδομάδα.

Ο κ. Δ. Μελιάς, Σύμβουλος Β', συμφωνεί με τις προτάσεις του κ. Μπενέκου και του κ. Βουγιούκο.

Το Τμήμα, ύστερα από την διεξοδική συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων κατά πλειοψηφία αποφαινεται:

1) Να αυξηθεί κατά μία ώρα το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας στις Γ' και Δ' τάξεις του δημοτικού σχολείου ως εξής:

α) Οι ώρες διδασκαλίας Μελέτης του Περιβάλλοντος από τρεις (3) να γίνουν τέσσερις (4) και β) οι ώρες διδασκαλίας της Ιστορίας να γίνουν δύο (2).

Μειωθούν οι κ.κ. Ν.Βλουτιδής και Στέφ.Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πρόξεως.

2) Να αυξηθεί κατά δύο (2) ώρες το εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας στις Ε' και ΣΤ' τάξεις του εξαθεσίου δημοτικού σχολείου ως εξής:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΩΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Νεοελληνική γλώσσα	5
Μαθηματικά	4
Φυσικά
Ιστορία (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	2
Θρησκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκευτ. δραστηριότητες, εκκλησιασμό, κτλ.	2
Γεωγραφία	1
Πολιτική και κοινωνική αγωγή	1
Αισθητική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	3
Φυσική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες)	2

 Σύνολο ωρών 27

Μειοψηφούν οι κ.κ. Ν. Βλαυτίδης, Κ. Πασσάκας και Στεφ. Παποσημακόπουλος, Σύμβουλοι Β*, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξης.

Στη συνέχεια το Τμήμα ανέθεσε στον κ. Χριστιά να τακτοποιήσει, με βάση την παραπάνω απόφαση, τις ώρες διδασκαλίας κατά τύπο σχολείου και να εισηγηθεί σχετικά στην επόμενη συνεδρία.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

* Πάσχος Σακελλαρόγλης

Η γραμματέας

Ευρυδίκη Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 5/1984

Σήμερα, 7 Φεβρουαρίου 1984 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο των Πρέδδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Νίκ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Ξενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικελάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Καραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Ορολόγιο πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού σχολείου (συνέχεια συζητήσεως) Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Δ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Γνωμοδότηση για το "Συναρμολογούμενο αλφάβητο" της κ. Γεωργιά- Γαλτσιώτη. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Εποπτικά μέσα διδασκαλίας νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Αντικατάσταση μέλους ομάδας συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Χορήγηση αποσπάσματος της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε στον κ. Στεφ. Βασιλόπουλο. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 7α.- Αναφορά της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για οικονομικής ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό.
- Θ Ε Μ Α 8α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Τα σαράντα κόσκινα" της Σούλας Ροδοπούλου-Βόζου. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Ε έ μα 1α.- Ορολόγιο Πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού σχολείου
(συνέχεια συζητήσεως).

Ο κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΣ, Ξισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Με βάση την απόφαση του Τμήματος να αυξηθεί το εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας
στις Γ' και Δ' τάξεις κατά μία (1) ώρα και στις Ε' και ΣΤ' τάξεις κατά δύο (2), τακτο-
ποίησ^οα τις ώρες διδασκαλίας κατά τύπο σχολείου και θέτω σχέδιο υπόψη του Τμήματος
για να αποφασίσει σχετικά.

Στα ολιγοθέσια σχολεία και όπου υπάρχει συνδιδασκαλία οι ώρες εβδομαδιαίας
διδασκαλίας παραμένουν ως έχουν, δηλ. 27. Στα σχολεία αυτά δεν υπάρχει, κατά τη γνώμη
μου, δυνατότητα αύξησης του ωραρίου εργασίας. Για το 2/θέσιο και το 1/θέσιο σχολείο
δεν μπορεί να γίνει καν λόγος, γιατί στα σχολεία αυτά ισχύει ήδη το ωράριο των 30
ωρών διδ/λίας την εβδομάδα.

Επιμέρους αλλαγές έγιναν σε δυο τρεις περιπτώσεις και μόνο όσο αφορά τα μαθήματα
Νεοελληνική Γλώσσα και Μαθηματικά. Απομένει να συζητηθεί το πρόβλημα της συνδιδασκαλίας
του γλωσσικού μαθήματος στις συνδιδασκόμενες τάξεις Γ' και Δ' ύστερα από πρόταση του κ.
Βουγιούκα και του κ. Μελά που μόλις και τέθηκε υπόψη. Η πρόταση αυτή εξοικονομεί τα
πράγματα στις συνδιδασκόμενες τάξεις Γ' και Δ' κατά πολύ ικανοποιητικό τρόπο. Σχεδιά
θα ακολουθήσει εισόχρησ του κ. Μελά.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Το ονομαστικό πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας είναι κοινό για τις τάξεις Γ' και Δ' Δημοτικού για δυο κυρίως λόγους:

1. Δεν είναι εύκολο να διαφοροποιηθεί το περιεχόμενο του προγράμματος ως προς το βαθμό δυσκολίας για το παιδί που φοιτούν στις τάξεις Γ' και Δ'. Εξόλλου έρευνες που έχουν γίνει σε άλλες χώρες έχουν δείξει ότι υπάρχουν μεγαλύτερες διαφοροποιήσεις στις επιδόσεις των παιδιών μέσω στην ίδια τάξη παρά σ' εκείνες των παιδιών δυο-δισδοχικών τάξεων.

2. Στη χώρα μας υπάρχουν πολλά ολιγοθέσιο σχολεία με συνδιδασκόμενες τις τάξεις Γ' και Δ'. Η ως σήμερα πρακτική να διδασκόντο χωριστό τη γλώσσα οι δυο αυτές τάξεις δεν σφηνει αρκετό χρόνο ούτε στη μια ούτε στην άλλη τάξη για βαθύτερη επεξεργασία και κατανόηση του γλωσσικού υλικού.

Έχοντας υπόψη αυτό το στοιχείο προχωρήσαμε στη σύνταξη ενός κοινού ονομαστικού προγράμματος για τις τάξεις Γ' και Δ' και φροντίσαμε το αντίστοιχο βιβλίο να ανταποκρίνονται στις δυνατότητες και το ενδιαφέρον των παιδιών και των δυο αυτών τάξεων. Ακόμη για την ικανοποίηση των ομοιικών διαφορών και των συζητημένων απαιτήσεων που πιθανόν να έχουν πολλά παιδιά της Δ', και οπωσδήποτε ορισμένο της Γ' τάξης, σε κάθε μάθημα προβλέπονται δραστηριότητες με ποικίλο βαθμό δυσκολίας. Ειδικότερο προβλέπονται στο τέλος κάθε μαθήματος μια ή δυο γραπτές εργασίες που σημειώνονται με αστερίσκο, για παιδιά με περισσότερες δυνατότητες που τελειώνουν πιο γρήγορα τις άλλες εργασίες.

Πρώτσή που είναι να τροποποιηθεί το Π.Δ. 449/ΦΕΚ 168/16-11-1983 στο άρθρο 2, ώστε να προβλεφθεί η συνδιδασκαλία της Νεοελληνικής γλώσσας στις συνδιδασκόμενες Γ' και Δ' τάξεις των ολιγοθέσιων σχολείων από το σχολικό έτος 1984-85 οπότε θα κυκλοφορήσουν και τα νέα βιβλία " Η γλώσσα μου " της Δ' τάξης.

Υστερα από την εισήγηση του κ. ΜΕΛΟΣ, που γίνεται δεκτή από το Τμήμα, ο κ. Μ. Χριστιάδης συνεχίζει την εισήγηση και τροποποιεί το σχέδιο του όσον αφορά τη συνδιδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος στις Γ' και Δ' τάξεις του Δημοτικού.

6/θέσια σχολείο

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α

Ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας

Θρησκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκ. δραστηριότητες, εκκλησιασμός κτλ).

Νεοελληνική γλώσσα

Μαθηματικά

Ιστορία (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες).

Μελέτη του Περιβάλλοντος (με εσωματωμένα τα θρησκευτικά για τις Α' και Β' τάξεις)

Γεωγραφία

Φυσικά

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Αισθητική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)

Φυσική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες).

Σύνολο ωρών

	Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'	ΣΤ'
Θρησκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκ. δραστηριότητες, εκκλησιασμός κτλ).			2	2	2	2
Νεοελληνική γλώσσα	9	9	9	9	9	9
Μαθηματικά	4	4	3	3	4	4
Ιστορία (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες).			2	2	2	2
Μελέτη του Περιβάλλοντος (με εσωματωμένα τα θρησκευτικά για τις Α' και Β' τάξεις)	4	4	4	4		
Γεωγραφία					1	1
Φυσικά					3	3
Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή					1	1
Αισθητική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	4	4	4	4	3	3
Φυσική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες).	2	2	2	2	2	2

23 23 26 26 27 27

Παρατήρηση:

Η Νεοελληνική γλώσσα θα γίνεται τις δυο πρώτες ώρες, χωρίς να μεσολαβεί διάλειμμα.

5/θέσιο σχολείο

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α	Ώρες εβδομαδιαίας διδ/λίας				
	Α'	Β'	Γ' + Δ'	Ε'	ΣΤ'
Θρησκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκ. δραστηριότητες, εκκλησιασμοί : κτλ).			2	2	2
Νεοελληνική γλώσσα	9	9	9	9	9
Μαθηματικά	4	4	3 3	4	4
Ιστορία (με τις ασυντόιχες πολιτιστικές δραστηριότητες).			2	2	2
Μελέτη του Περιβάλλοντος (με ενσωματωμένα θρησκευτικά για τις Α'και Β'τάξ).	4	4	4		
Γεωγραφία				1	1
Φυσικά				3	3
Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή				1	1
Αισθητική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	4	4	4/2	3	3
Φυσική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες).	2	2	2	2	2
Σύνολο ωρών	23	23	27	27	27

Παρατήρηση:

Προσφορότερη θεωρείται η συνδιδασκαλία των τάξεων Γ'και Δ'.Δεν αποκλείεται η συνδιδασκαλία των τάξεων Α'+ Β' ή Ε'+ ΣΤ', αν ο αριθμός των μαθητών το επιβάλλει.

α/θέσιο σχολείο

/α	Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α	Ώρες εβδομαδιαίας διδ/λίας			
		Α'	Β'	Γ'+ Δ'	Ε'+ ΣΤ'
1.	Φρησκευτικά			2	2
2.	Νεοελληνική γλώσσα	9	9	9	8
3.	Μαθηματικά	4	4	3 3	3 3
4.	Ιστορία			2	2
5.	Μελέτη του Περιβάλλοντος	4	4	4	
6.	Γεωγραφία				1
7.	Φυσικά				3
8.	Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή				1
9.	Αισθητική αγωγή	4	4	4/2	2
10.	Φυσική αγωγή	2	2	2	2
Σύνολο ωρών		23	23	27	27

Παρατήρηση:

Προσφορότερη θεωρείται η συνδιδασκαλία των τάξεων Γ'+ Δ' και Ε'+ ΣΤ'.

Δεν αποκλείεται η συνδιδασκαλία των τάξεων Α'+ Β' και Γ'+ Δ' ή Α'+ Β' και Ε'+ ΣΤ', αν ο αριθμός των μαθητών το επιβάλλει.

3/θέσιο σχολείο

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας					
	Α' + Β'		Γ' + Δ'		Ε' + Στ'	
Θρησκευτικά			2		2	
Νεοελληνική γλώσσα	8	8	9		8	
Μαθηματικά	3/2	3/2	3	3	3	3
Ιστορία			2		2	
Μελέτη του Περιβάλλοντος		3	4			
Γεωγραφία					1	
Φυσικά					3	
Κοινωνική και πολιτική Αγωγή					1	
Αισθητική αγωγή		4/2	4/2		2	
Φυσική αγωγή		2/2	2		2	
Σύνολο		25	27		27	

2/θέσιο σχολείο

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας					
	Β' + Γ' + Δ'			Α' + Ε' + Στ'		
Θρησκευτικά			2/2			2/2
Νεοελληνική γλώσσα	8		8	8		8
Μαθηματικά	4/2	4/2	4/2	4/2	3/2	3/2
Ιστορία			2/2			2/2
Μελέτη του Περιβάλλοντος	4/2		4/2	4/2		
Γεωγραφία						2/2
Φυσικά						3/2
Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή						1/2
Αισθητική αγωγή α) Τεχνικά β) Μουσική				σιωπηρές εργασίες		
		2/2			2/2	
Φυσική αγωγή		2/2			2/2	
Σύνολο ωρών				30		
					30	

Παρατήρηση:

Προσφορότερη θεωρείται η συνδιδασκαλία των τάξεων Α' + Ε' + Στ' και Β' + Γ' + Δ' ή Α' + Γ' + Δ' και Β' + Ε' + Στ'.

Δεν αποκλείεται η συνδιδασκαλία των Α' + Β' + Γ' και Δ' + Ε' + Στ', αν ο αριθμός των μαθητών το επιβάλλει.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδ/λίας					
	Α' +	Β' +	Γ' +	Δ' +	Ε' +	ΣΤ'
Θρησκευτικά			1/2		2/2	
Νεοελληνική γλώσσα	6/2	6/2	10/2		8/2	
Μαθηματικά	2/2	2/2	4/2		4/2	
Ιστορία			1/2		1/2	
Μελέτη του Περιβάλλοντος		2/2	3/2			
Γεωγραφία					1/2	
Φυσικά					2/2	
Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή					1/2	
Αισθητική αγωγή						α) Τεχνικά β) Μουσική
Φυσική Αγωγή				1/2	1/2	σιωπηρές εργασίες
					2/2	
						30

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση

κατά πλειοψηφία αποφάινεται

Δέχεται την εισήγηση του κ. Χριστιά για το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα όλων των τύπων του δημοτικού σχολείου όπως έχει.

Πλειοψηφούν:

Οι κκ Νικ. Βλουτίδης, και Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της Πράξης 4/1984 και ο κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β', ο οποίος εμμένει στις προτάσεις του, που έκαμε για το ωρολόγιο πρόγραμμα του 6/σίου σχολείου (Πράξη 4/1984) με βάση τις οποίες φρονεί πως πρέπει να γίνουν τα αντίστοιχα προγράμματα των άλλων τύπων σχολείων.

4

θ έ μ ο 2ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών
Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Γενικές ποροτηρήσεις:

- 1) Το βιβλίο του δασκάλου "Μαθηματικό" Δ' δημοτικού (6 μέρος) ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του νέου Α.Π. και αναφέρεται στις γενικές ενότητες της ύλης που έχουν επιλεγεί για να καλύψουν το 6 μέρος του βιβλίου του μαθητή.
- 2) Είναι διεξοδικό, επιστημονικό τεκμηριωμένο, παρέχονται πολλές διευκρινίσεις και υποδείξεις, περιλαμβάνει πολλές ομοδικές και οτομικές δραστηριότητες και γίνονται οι ομοροφότητες συμπληρώσεις για την ευρύτερη κοτάρτιση και ενημέρωσή του δασκάλου.
- 3) Γίνεται λεπτομερής ονόλυση των αντικειμένων μόθησης με πολλό ποροδείγματο που κρίνονται κοτόλληλο για να υλοποιηθεί η διοδικασίο που υποδεικνύεται για κόθε διοδοκτική ενότητα.

Ειδικές ποροτηρήσεις: (σ. 5) Από μιο μόνο έρευνο ή μέλετη του Ριαget ή άλλου ειδικού επιστήμονα δανείνιο δυνοτά ούτε ακόπιμο να συνάγονται συμπεράσματα, όπως "Επομένας το παιδί ουτής της τάξης δεν μπορεί να κινηθεί οπό το μέρη στο όλο με έννοιες και να σχημοτίσει υπερσύνολο (συμπεριληπτικές τάξεις).

(σ. 52) Σύμφωνα με ποροτηρήσεις που διοτοπώθηκαν στην εισήγησή μου για το βιβλίο του μαθητή σχετικό με την ημιοευθεία, πρέπει να γίνει αναδιοτύπωση της φράσης που αναφέρεται στην έννοια αυτή (της ημιοευθείας).

(σ. 55) Για τον ίδιο λόγο πρέπει να διορθωθεί η παράσταση - συμβολιομός για την ημιοευθεία που υπάρχει στον πίνακα των γεωμετρικών σχημάτων.

Θεωρώ, το βιβλίο του δασκάλου "Μαθηματικά" Δ' δημοτικού χρήσιμο και κατάλληλο για την υποβοήθηση του διοδακτικού έργου του και προτείνω να εκτυπωθεί από τον ΟΕΔΒ, αφού γίνον ορισμένες διορθώσεις.-

Το Τμήμα, έπειτα από διοεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Δ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωση του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Θ έ μ α 3ο.- Γνωμοδότηση για το "Συναρμολογούμενο αλφάβητο" της κ. Γεωργιά -Γαλτσιώτη.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η κ. Γαλτσιώτη με αίτησή της στέλνει το συναρμολογούμενο αλφαβητάριο ως "προσφορά στην παιδεία για κατασκευή αλφαβήτου που θα χρησιμεύσει, αποκλειστικά, σαν εποπτικό μέσο των δημοτικών σχολείων".

Στο διαβιβαστικό του Υπουργείου Παιδείας η Διεύθυνση εποπτικών μέσων παρακαλεί να αποφανθεί το Τμήμα για τη χρησιμότητα του συναρμολογούμενου αλφάβητου.

Η κ. Γαλτσιώτη σε συνημμένο σημείωμά της αναλύει τη χρήση και χρησιμότητα του συναρμολογούμενου αλφάβητου.

Προσωπική μου γνώμη είναι ότι το αλφάβητο της κ. Γαλτσιώτη είναι ένα ακόμη αλφάβητο από τα πολλά που κυκλοφορούν. Θα μπορούσα λοιπόν να προτείνω να θεωρήσει το Τμήμα χρήσιμο το αλφάβητο αυτό για τα παιδιά της Α' δημοτικού δεν μπορώ όμως να προτείνω να γίνει δεκτή ή προσφορά για κατασκευή του αλφάβητου από το Υπουργείο Παιδείας, γιατί δε βλέπω τίποτε το πρωτότυπο ή το εξαιρετικό στο αλφάβητο της κ. Γαλτσιώτη.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο ΣΤ2/Τ909/15-12-1982 του ΥΠΕΠΘ β) την αίτηση της κ. Γαλτσιώτη, γ) την εισήγηση του κ. Μελά και δ) τη διεξοδική συζήτηση

κατά πλειψηφία α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Δε θεωρεί χρήσιμο για τα παιδιά της Α' τάξης δημοτικού "Το συναρμολογούμενο αλφάβητο" της κ. Γεωργιά - Γαλτσιώτη και προτείνει να μη γίνει δεκτή η προσφορά της για κατασκευή του αλφάβητου από το Υπουργείο Παιδείας προκειμένου να "χρησιμεύσει, αποκλειστικά, σαν εποπτικό μέσο των δημοτικών σχολείων" γιατί το αλφάβητο δεν έχει τίποτε το πρωτότυπο ή το εξαιρετικό (είναι ένα ακόμη αλφάβητο από τα πολλά που κυκλοφορούν) και ως εκ τούτου δεν προσφέρει τίποτε το ιδιαίτερο στα παιδιά.

Μειοψηφεί ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', ο οποίος θεωρεί χρήσιμο το αλφάβητο για τα παιδιά της Α' τάξης δημοτικού.

Θ έ μ α 4ο.- Εποπτικά μέσα διδασκαλίας νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου.

Ο κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η Δ/ση Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της ΣΤ 2/3145/2-12-83 ζητάει να γνωμοδοτήσει το ΚΕΜΕ για τα Εποπτικά μέσα διδασκαλίας που, βάσει των αντίστοιχων αναλυτικών προγραμμάτων, θεωρούνται απολύτως αναγκαία ως απαραίτητα για την επίτευξη των σκοπών της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε όλα τα σχολεία της Γενικής Εκπαίδευσης.

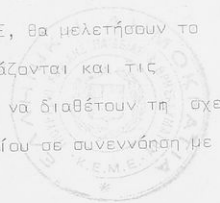
Όσο αφορά την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (δημοτικό και νηπιαγωγείο) το θέμα των εποπτικών μέσων διδασκαλίας έχει ως εξής: Μέχρι σήμερα μόνο για το μάθημα της Φυσικής έχει γίνει εκτίμηση των μέσων διδασκαλίας από επιτροπή και κατά κάποιο τρόπο έχει προγραμματιστεί η παραγωγή τους από το εργοστάσιο εποπτικών μέσων και η διανομή τους στα σχολεία. Για τα λοιπά μαθήματα η εκτίμηση γίνεται κατά τρόπο εμπειρικό από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου. Το αποτέλεσμα είναι να μην έχουν εφοδιαστεί τα σχολεία μας με εποπτικά μέσα ούτε σε έκταση ούτε σε ποιότητα που να καλύπτονται οι ανάγκες της διδασκαλίας. Ούτε έχει αντιμετωπιστεί μέχρι σήμερα το πρόβλημα αυτό σ' όλη του την έκταση και σφαιρικά. Βέβαια, ο εφοδιασμός των σχολείων μας με διδακτικά μέσα για όλες τις τάξεις και για όλα τα μαθήματα απαιτεί σοβαρές δαπάνες. Τα διδακτικά μέσα είναι εντούτοις αναπόσπαστα στοιχεία της διδακτικής διαδικασίας και απ' αυτά εξαρτάται ως ένα βαθμό η ποιότητα της σχολικής πράξης. Επομένως είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα στο εξής, όπως και στο σχετικό έγγραφο τονίζεται, με συστηματικό τρόπο, ώστε να εφοδιαστούν με αυτά προοδευτικά όλα τα σχολεία μας.

Το Τμήμα Δημοτικής δεν μπορεί κατά τη γνώμη μου, στην παρούσα φάση των εργασιών του και με τις δυνάμεις που διαθέτει να εκτιμήσει και να καταγράψει όλα τα εποπτικά μέσα που χρειάζονται για το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο. Προτείνω λοιπόν να γίνουν δυο πενταμελές επιτροπές από ειδικούς, μια για το νηπιαγωγείο και μια για το δημοτικό σχολείο. Οι ομάδες αυτές, σε συνεργασία με τις ομάδες που συνέταξαν το πρόγραμμα και έγραψαν τα αντίστοιχα βιβλία στα πλαίσια του ΚΕΜΕ, θα μελετήσουν το όλο θέμα και θα καταγράψουν τις προτάσεις για τα μέσα που χρειάζονται και τις προδιαγραφές κατασκευής τους. Τα μέλη των επιτροπών θα πρέπει να διαθέτουν τη σχετική πείρα και θα εξευρεθούν από την αρμόδια Δ/ση του Υπουργείου σε συνεννόηση με το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ.

Το Τμήμα ύστερ από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Λέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Ε έ μ α θο.- Αντικατάσταση μέλους ομάδας συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε' Δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο κ. Κοντονίκας Ματθαΐος, δάσκαλος, αποσπασμένος στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή του βιβλίου "Φυσικά" Ε' τάξης δημοτικού, εξελέγη (όπως μου είπε) αντιπρόεδρος στο σύλλογο ιδιωτικών εκπαιδευτικών και ύστερα από προφορική προς αυτόν εντολή του κ. Υφυπουργού Παιδείας, απεχώρησε από την ομάδα συγγραφής του βιβλίου.

Επειδή είναι απαραίτητη η αντικατάστασή του, προτείνω ν' αποσπασθεί στο ΚΕΜΕ για τον ίδιο σκοπό, ο δάσκαλος κ. Σπηλιώτης Μιχαήλ που υπηρετεί στο Α' Δημοτικό Σχολείο, Ηλιούπολης (8ο Γραφείο Δημοτ. Εκπ/σης). Ο κ. Σπηλιώτης έχει υπηρετήσει στο πειραματικό σχολείο του Παν/μίου Αθηνών είναι ικανός εκπαιδευτικός με πείρα 25 χρόνων και έχει πτυχίο μετεκ/σης.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 6ο Χορήγηση αποσπάσματος της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε στον κ. Στέφ. Βασιλόπουλο.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Το Υπουργείο Παιδείας με έγγραφό του Γ3/2144 π.έ/11-1-1984 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση του εκδότη βιβλίων Στεφ. Βασιλόπουλου, με την οποία ζητεί να του χορηγηθεί απόσπασμα πρακτικού για τα βιβλία της Α. Αυτιά- Παπαϊωάννου: 1) Εφαρμοσμένη μέθοδος ταχείας ανάγνωσης Α' δημοτικού (βιβλίο για το δάσκαλο) και 2) Εφαρμοσμένη μέθοδος ταχείας ανάγνωσης Α' δημοτικού (τετράδιο για το μαθητή), που είχαν υποβληθεί για την επιλογή τους ως διδακτικών βιβλίων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Προτείνω στο Τμήμα να χορηγηθεί στον κ. Βασιλόπουλο το αιτούμενο απόσπασμα πρακτικού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό λ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι :

Να χορηγηθεί στον εκδότη βιβλίων κ. Στεφ. Βασιλόπουλο απόσπασμα της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του ΚΕΜΕ που αναφέρεται στην κρίση των βιβλίων της κ. Α. Αυτιά - Παπαϊωάννου "Εφαρμοσμένη μέθοδος ταχείας ανάγνωσης Α' δημοτικού (βιβλίο για το μαθητή και το δάσκαλο).

Θ έ μ α 7α.- Αναφορά της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για οικονομική ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Το Υπουργείο της Παιδείας (Δ/ση Οικον. υποθέσεων) με έγγραφό του ΙΒ/16789/27-12-1983 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αναφορά του συλλόγου των δασκάλων της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων με την οποία ζητούν οικονομική ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό. Το ΚΕΜΕ δεν έχει κωδικό αριθμό για κάλυψη εξόδων εκπαιδευτικών εκδρομών των ΣΕΛΔΕ και ως εκ τούτου δεν υπάρχει δυνατότητα οικονομικής ενίσχυσης της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α δέχεται την εισήγηση του κ. Μελά.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Α. Παύλος

Ε. Παπανικολάου

Παύλος Σακελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

[Handwritten signature]

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 6/1984

Σήμερα, 14 Φεβρουαρίου 1984 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογειών 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Πάυλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Δ' τάξης δημοτικού Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Όροι συγγραφής βιβλίου Δ' τάξης για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Εισηγητές κκ Α. Μπενέκος, Ι. Χριστιάς.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Απάντηση σε "αίτηση - αναφορά" του κ. Ι. Καραμπάτη, που διαμαρτύρεται γιατί δεν κρίθηκαν κατάλληλα βιβλία του για τους σπουδαστές των Παιδι. Ακαδημιών. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Απάντηση σε υπόμνημα του κ. Ανδ. Χαλαλάμπους προς τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Παράδοση αποσπάσματος της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε. στον κ. Καραμπάτη. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 6ο.- Τροποποίηση πράξης 1/1984 σχετικά με το ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων και ασκήσεων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών κατά έτη σπουδών. Εισηγητής κ. Μελάς.
- Θ Ε Μ Α 7ο.- Παράδοση εικονογράφησης του Δ' μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου της Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

" Η γλώσσα μου " Δ' τάξη, πρώτο μέρος, βιβλίο του μηδενή
Ευνοηκτική ομάδα:

Α. Ασηρινόπουλος, Δ. Νελάς, Γ. Παπαζώης,
Χ. Σακελλαρίου, Κ. Χαροκόπου

1. Είναι το πρώτο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου αυτού.

Περιλαμβάνει 28 κείμενα (23 πεζά και 5 ποιήματα). Η συνολική έκταση του υπολογίζεται σε 7 περίπου τυπογραφικά.

2. Τα θέματα των κειμένων είναι παρμένα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που να το κάνει πειστικά και ενδιαφέροντα. Κάθε θέμα περιέχει ένα ή περισσότερα βασικά γλωσσικά φαινόμενα, των οποίων η επεξεργασία γίνεται σε βάθος με τρόπο φυσικό και οβιόστο. Πέρα από το βασικό γλωσσικό φαινόμενο κάθε φορά δίνεται η ευκαιρία για επεξεργασία και των άλλων τομέων του γλωσσικού μαθήματος. Τα κείμενα είναι προσεγγμένα από γλωσσική άποψη με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής.

3. Όλα τα πεζά και δύο από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες προορισμένες να εκτελούνται πάνω στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεση το θέμα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας. Στο τέλος των τριών ευρύτερων ενότητων υπάρχει ένα επαναληπτικό μάθημα για τα βασικά γραμματικά φαινόμενα της κάθε ενότητας.

Τα παραδείγματα των ασκήσεων, καθώς και το κείμενο αντιγραφής-ορθογραφίας και οι λέξεις για την καρτέλα δίνονται χειρόγραφα στο βιβλίο μ' έναν τύπο γραφής που θα βοηθήσει τα παιδιά να γράφουν γρήγορα και ευανάγνωστα.

4. Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υποθέτουμε το Τμήμα.

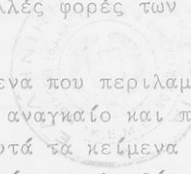
5. Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Δ' δημοτικού και εισηγούμαι να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις τον Ο.Ε.Δ.Β.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται απόψεις.

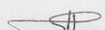
Ειδικότερα ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β' λέγει τα εξής :

Μελέτησα το κείμενο, προσεχτικά όσο ο σχετικά περιορισμένος χρόνος μου επέτρεπε. Ιδιαίτερα και περισσότερο μελέτησα τα κείμενα, πεζά και έμμετρα, και για τις γλωσσικές και γραμματικές ασκήσεις αισθάνθηκα πως θα μπορούσα να εμπιστευθώ τόσο στην ομάδα συγγραφής όσο και στον κ. εισηγητή του θέματος που τα πρόσεξε ασφαλώς ιδιαίτερα. Το να συμπεριλαμβάνεται η γραμματική μέσα στο Ακαδημαϊκό και να συνδέεται άμεσα με τα κείμενά του, αποτελεί μιά καινοτομία, για την οποία μπορούμε να επικαλεστούμε θετικά επιχειρήματα. Ωστόσο φρονώ πως είναι ένα θέμα ανοιχτό και η εφαρμογή στη πράξη και η προσεκτική και αντικειμενική μελέτη της από κάθε πλευρά πρόκειται να δείξει τελικά αν η τακτική αυτή διδακτικά, μαθησιακά και παιδαγωγικά είναι η ορθότερη συγκριτικά. Μια και αναφέρομαι στη γραμματική επιβάλλεται να ομολογηθεί ότι οι σχετικές ασκήσεις παρουσιάζουν και ποικιλία και ενδιαφέρον για τα παιδιά σε σύγκριση με τις ανιαρές, καθαρά μηχανικές και αποκρουστικές πολλές φορές των παλαιότερων βιβλίων Γραμματικής.

Τα "αυτοσχέδια", ως τα ονομάσουμε έτσι, πεζά κείμενα που περιλαμβάνονται στο βιβλίο δεν έχουν όνομα συγγραφέα. Δεν είναι αναγκαίο και πιο υπεύθυνο να υπάρχει το όνομα; Έπειτα το περισσότερο αυτά τα κείμενα παρουσιάζονται αινιγματικά στο περιεχόμενό τους. Προφανώς περιλαμβάνουν κάποιο μήνυμα που όμως είναι αδύνατο νομίζω ή οπωσδήποτε εξαιρετικά δύσκολο να το συλλάβουν τα παιδιά αυτής της μικρής ηλικίας. Νομίζω πως επιβαλλόταν να υπήρχε στο καθένα απ' αυτά κάποια εμφανή νύξη που να υποβοηθεί το μαθητή να συλλάβει το νόημα του κειμένου. Διαφορετικά ο Διδάσκαλος θα αναλάβει, όπως νομίζει αυτός, να μιλήσει ο ίδιος στα παιδιά, πράγμα που μας οδηγεί σε ένα διδακτισμό, που ορθά θέλουμε να αποφυγούμε. Θα περίμενε κανείς στο βιβλίο αυτής της τάξεως να βρει αρκετά, ύστερα από κατάλληλη επιλογή, κείμενα από τη νεώτερη κυρίως λογοτεχνία μας που να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τα παιδιά. Μάλιστα ορισμένα ταξιδιωτικά, περιγραφικά του ωραίου ελληνικού τοπίου και το βιβλίο, θα έκαναν πιο ελκυστικό και τα παιδιά θα βοηθούσαν να γνωρίσουν την Ελλάδα μέσα σε πλαίσια παιδαγωγικά. Έχω ακόμα να παρατηρήσω πως η συγγραφική ομάδα δεν παρέλειψε και κείμενα με πετυχημένο χιούμορ για τα παιδιά όπως π.χ. είναι "του γάϊδαρου η ουρά". Βρίσκω όμως και υποθέτω πως ο οποιοσδήποτε μελετητής μπορεί να το διαπιστώσει - ένα σοβαρό μειονέκτημα γενικά στο περιεχόμενο. Το σχολείο είναι ένας θεσμός που μεταδίδει τις διαχρονικές αξίες - που συμβάλνει να

 ./.

είναι οι θεμελιακές - αξίες της φυλής μας, στα παιδιά. Και ο σκοπός της παιδείας μας είναι σαφής στο σημείο αυτό. Δυστυχώς όμως τα κείμενα του βιβλίου δεν φαίνεται να αγγίζουν αξίες όπως η ελευθερία, η δικαιοσύνη, η αγάπη στο Θεό, η αγάπη στην πατρίδα, η αγάπη προς όλους κ.ά.

Φυσικά δεν εννοώ εδώ κανενός είδους μαθητήρηση ή διδακτισμό. Το παιδί μπορεί να μαθαίνει καλύτερα και να διαπαιδαγωγείται και να ανυψώνεται πνευματικά χωρίς επιταγές και παραγγέλματα. Ούτε όμως νομίζουμε ότι το αναγνωστικό θα πρέπει να περιλαμβάνει κείμενα μόνο για το σκοπό διδασκαλίας της Γραμματικής.

Σε αναφορά με ειδικότερα σχόλια έχω να σημαύσω κυρίως τα ακόλουθα:

1. Το βιβλίο αρχίζει με το "Καλή χρονιά" και εκεί βλέπουμε τα παιδιά να θέλουμε να επιμελύνουν σε μια πρόληψη " με το δεξί" να μπεις στην αβθουσα για να πάει η χρονιά υποτίθεται καλά. Κι αλλού παίρνει το μάτι μας " κτύπα ξύλο ", κι αλλού πάλι γίνεται λόγος για το "μάτιασμα". Αποτελούν ίσως αυτά λαογραφικά στοιχεία. Αλλά πραγματικά πρόκειται για προλήψεις και τα παιδιά δεν τις χρησιμοποιούν. Γιατί εμείς να τις εισαγάγουμε; Δεν θα ήταν προτιμότερο καθώς αρχίζει το σχολικό έτος να ανοίγουν τα παιδιά το καινούργιο τους βιβλίο να έβλεπαν κάτι σχετικό μ'αυτό που σχεδόν καθολικά κυκλοφορεί στους ανθρώπους το "από Θεού άρχεσθε";

2. Το κείμενο " Μια άλλη μητέρα". Μέσα σ'ένα χρόνο από το θάνατο της μητέρας, ο πατέρας παντρεύεται την άλλη και όλα πάνε καλά σαν να μη συμβαίνει τίποτε για την μικρή κόρη. Σκέπτομαι τι είδους εντύπωση αυτό θα κάμει στο σύνολο των παιδιών που το διαβάζουν. Κι αν αυτό συμβαίνει κάποτε αυτό θα βρούμε να παρουσιάσουμε στα παιδιά από την οικογενειακή ζωή; Ακόμα και το διαζύγιο που έγινε δυστυχώς συχνότερο στην εποχή μας και που πλήττει πρωταρχικά τα παιδιά. Είναι μια απαξία και όχι αξία, είναι γενικά μια παρακμή και όχι μια άνθηση της ζωής της οικογένειας.

3. Τόσο στους "γερανοί του Ιβύκιου" όσο και ο "χωρικός και τα αγγούρια", τα παιδιά θα παρακολουθήσουν φόνους, ληστείες, κλεψίες. Φυσικά συμβαίνουν κι αυτά στην ανθρώπινη ζωή και επίσης δίνουν την ευκαιρία για να φανεί η λειτουργία της δικαιοσύνης με την ποινή κλπ. Όμως φρονούμε πως περισσότερο παιδαγωγικά θα λειτουργούσε στα παιδιά η παρουσίαση κατάλληλων πράξεων αρετής, φιλανθρωπίας, ηρωϊσμού, θυσίας και τα παρόμοια.

4. " Ο Μένιππος κι ο Χάροντας" έρχεται βέβαια από την αρχαία μας παράδοση. Πολύ αμφίβολη όμως φαίνεται η παιδαγωγική του αξία για τα

 . . / .

παιδιά αυτής της ηλικίας.

5. " Στην άκρη του βάλτου" διαβάζουμε ως καταστάλαγμα όλης αυτής της ιστορίας: " Ο ανυπεράσπιστος έτσι χάνεται πάντα. Κρίμα ... Ποιός νοιάζεται γι' αυτόν .." Πρόκειται για μια γενίκευση εδώ για όλους τους ανθρώπους πάντοτε, με αφορμή το σκότωμα της αγριόπαπιας. Φοβούμαι πως δίνουμε ένα πολύ πεσιμιστικό μάθημα εδώ στα παιδιά των 9 ετών. Κι ύστερα σκέπτομαι αν το παραπάνω ισχύει απολύτως καθολικά σ' όλες τις περιπτώσεις.

6. " Στα χρόνια του πολέμου" του Ανδρεοπούλου παρουσιάζεται ένα έπος κι ένα θαύμα του νεότερου ελληνισμού με τρόπο όμως που πολύ δύσκολα το παιδί θα μπορούσε να συλλάβει κάποιο μήνυμα ποσού σημαντικό. Ασφαλώς δεν είναι γραμμένο για παιδιά κι έτσι θα περάσει χωρίς νομίζω να αφήσει τίποτα το ουσιαστικότερη ψυχή τους.

7. Ο Ηλίας Βενέζης είναι ένας καθολικά καταξιωμένος εργάτης των γραμμάτων μας. Ωστόσο πιστεύω πως στα παιδιά της ηλικίας αυτής για το έπος του 40 θάπρεπε να δώσουμε κάτι άλλο που να ταιριάζει και με τη ψυχολογία τους - ηρωϊσμοί, δύσεις για την πατρίδα, νίκες κλπ- και όχι το "έτσι είναι ο πόλεμος" όπου ο αποκλειστικός σκοπός είναι να δεχθούν τα κακά του πολέμου. Αυτό φυσικά είναι κάτι πολύ σπουδαίο και εντελώς απαραίτητο. Όμως από παιδαγωγική άποψη κρινόμενο το πράγμα είναι προτιμότερο η παραπάνω γνώση και εμπειρία να δοθεί στα παιδιά με βάση άλλο γεγονός και σε άλλη ηλικία τους.

8. Ολοτέρα άστοχο βρήσκω το " Άναψε ένα κερλί" και στο σύνολό του και ειδικότερα στο μέρος του όπου ζητιέται με το άναμα του κεριού " ... ίσως και φιλιωθούνε οι θεοί μας όπως φιλιωθήκαμε κι εμείς". Αυτό το τελευταίο παρουσιάζεται ως ένας εμπαιγμός και μια ειρωνία του θεϊού κι ασφαλώς δεν πρόκειται θετικά να είναι η επίδραση πάνω στο παιδί από πλευράς θρησκευτικής αγωγής.

9. Θα μπορούσε να λείψει η φράση" κι αν είσαι και παπάς με την αράδα σου θα πάς", απ' το κείμενο "ο καθένας με τη σειρά του". Εμείς οι μεγάλοι βέβαια το λέμε αλλά τα μικρά παιδιά αισθάνονται διαφορετικά. Νοιώθουν πολλή συγκίνηση όταν βλέπουν ιερέα και τρέχουν να αγκασιασπαστούν το χέρι του. Αυτός ο ιερός σεβασμός είναι κάτι πολύ θετικό να υπάρχει στη ζωή του παιδιού.

 ./.

Ο κ. Βουγιούκας απαντώντας στην παρατήρηση του κ. Πασσάκου, ότι " τα κείμενα του βιβλίου δεν φαίνεται να αγγίζουν αξίες" λέγει ότι το βιβλίο αυτό περιλαμβάνει κείμενα δημοκρατικής και ανθρωπιστικής βιοθεωρίας.

Επίσης στην παρατήρηση του κ. Πασσάκου ότι " τα αυτοσχέδια" πεζά κείμενα που περιλαμβάνονται στο βιβλίο δεν έχουν όνομα συγγραφέα" λέγει ότι αυτό γίνεται μόνο στα κείμενα που είναι συλλογική εργασία της ομάδας.

Στη συνέχεια ο κ. Παβολος λέγει:
Μου είναι εξαιρετικά δυσάρεστο να μειωηφώ. Κινοῦμαι από τη προσωπική ευθύνη που ο καθένας μας έχει απέναντι στα παιδιά του λαού μας να τους προσφέρουμε ότι το άριστο για τη σωστή αγωγή τους. Δυστυχώς διαπιστώνω ότι σχεδόν καμιά από τις παρατηρήσεις μου δεν γίνεται δεκτή. Έτσι αναγκάζομαι να μειωηφίσω μη θεωρώντας να εκδοθεί.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση,

κατά πλειοψηφία **α π ο φ α ν ε τ α :**

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή Η γλώσσα μου Δ'τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολικό έτος 1984-85.

Μειωηφεί ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως.

(Handwritten signature)

Θ έ μ α 2α.- Όροι συγγραφής βιβλίου Δ' τάξης δημοτικού για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος.

Οι κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, και Ιω. Χριστιάν, Εισηγητής του ΚΕΕΕ, εισηγούνται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου "ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ " Δ' Τάξης Δημοτ.

Το βιβλίο μπορεί να έχει παιδικό τίτλο αλλά στο επάλληλο θα συμπληρωθεί με τον τίτλο του μαθήματος: ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

2. Θα εκδοθεί σε δυο τεύχη (πρώτο μέρος και δευτερο μέρος), καθένα από τα οποία θα περιλαμβάνει περίπου τη μισή ύλη.

Το βιβλίο του μαθητή θα συνοδεύεται από το αντίστοιχο βιβλίο για το δάσκαλο. Οι συγγραφείς μπορούν να περιλάβουν τον κύριο όγκο των γραπτών ασκήσεων των μαθητών σε ξεχωριστά φυλλάδια. Στο φυλλάδιο αυτό μπορούν να περιέχονται επίσης και ειδικά εδύλα αξιολόγησης για χρήση του δασκάλου, (μερικότερον ή γενικών ενότητων) που θα είναι διήρητη, για να αποχερίζονται από το κύριο σώμα.

Στο βιβλίο του δασκάλου θα ενσωματωθεί και το βιβλίο του μαθητή.

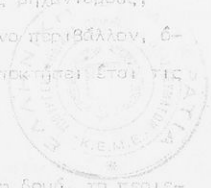
3. Η έκταση του βιβλίου για το μαθητή κρίζεται σε ~~14-16~~ τυπογραφικά σέλλα. Δεν τίθεται περιορισμός στην έκταση των εικόνων, δεδομένου ότι κείμενα και εικονογράφηση θα βρίσκονται σε οργανική και άμεση διαλεκτική σχέση μεταξύ τους και το ένα θα συμπληρώνει ή υποκαθιστά το άλλο.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου δεν θα υπερβαίνει τα 10 (δέκα) τυπογραφικά για τα δύο τεύχη. Η έκταση του τετραύλου δεν θα υπερβαίνει τα έξι (6) τυπογραφικά συνολικά.

4. Σκόπος του βιβλίου του μαθητή είναι να βοηθήσει το παιδί να αναπτύξει τα απαραίτητα ενδιαφέροντά, δεξιότητες και νοητικούς μηχανισμούς, που θα του επιτρέψουν να γνωρίζει το φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον, όπως το ίδιο προσδιορίζει από το Αναλ. Ήμύγραμμα και ν' αποκρίνεται έτσι τις κατάλληλες στάσεις απέναντι στον κόσμο που ζει.

Το βιβλίο του δασκάλου έχει σκοπό:

- α) να υποβοηθήσει το δάσκαλο να κατανοήσει καλύτερα τη δομή, το περιεχόμενο και τις μεθοδικές απαιτήσεις του βιβλίου του μαθητή, σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες απαιτήσεις του προγράμματος
- β) να παρουσιάσει την παιδαγωγική προβληματική κάθε ενότητας, όπως συγκεκριμενοποιείται στα επιμέρους θέματα και
- γ) να προσφέρει διδακτικά εργαλεία, καθώς και τις απαραίτητες πληροφορίες και επηγήσεις που έχουν σχέση με το διδακτικό και επιστημονικό πε-

περιεχόμενα του βιβλίου του μαθητή.

5. Η όλη του βιβλίου θα αναπτυχθεί από τους συγγραφείς σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα.

Βασίδια έχουν την ευχέρεια να οργανώσουν το υλικό κάθε μερικότερης ενότητας με τρόπο που θεωρούν καταλληλότερο, προκειμένου να γίνει επαγωγικότερη η μάθηση με τη βοήθεια ενός βιβλίου και το ίδιο το βιβλίο να πάρει τη βασική διδακτική μορφή, μέσα στα πλαίσια που διαγράφονται από την παράγραφο 3.

Στο σημείο αυτό οι συγγραφείς πρέπει να έχουν υπόψη τους τα εξής βασικά σημεία:

α) Το βιβλίο είναι ένα από τα πολλά διδακτικά μέσα, που χρησιμοποιεί ο δάσκαλος. Επομένως δεν υποκαθιστά το δάσκαλο ούτε το άμεσο περιβάλλον του μαθητή. Το βιβλίο θα είναι απαραίτητο σ υ μ π λ η ρ ω μ α της όλης διδακτικής διαδικασίας.

Και συγκεκριμένα:

— Παρουσιάζει υλικό για συμπλήρωση και επισημοποίηση της μάθησης εκ μέρους υπερβαλλόμενα από τον άμεσο χώρο και χρόνο - στο "εδώ κι αλλού, άλλοτε και τώρα".

— Εισάγει τον προβληματισμό του δάσκαλου είτε με τη θέση προβλημάτων ή σε συνδυασμό με τις εικόνες, είτε με την παροχή ορισμένων αφηρητικών πληροφοριών που απαιτούν συμπλήρωση ή πρόταση ή επιβεβαίωση (έρευνα).

— Συγκεκριμενοποιεί και διασαφηνίζει (με την εικόνη και το λόγο) βασικές έννοιες (επισημοποίηση) όπου η άμεση πραγματικότητα δεν προσφέρει για αυτό.

— Διαγράφει το περιεχόμενο ορισμένων κειμένων εργασιών, που πρέπει να αναλάβουν οι μαθητές (προφορικές και γραπτές ασκήσεις, αξιολογήσεις, συλλογές κτλ).

β) Το κύριο επομένως μέρος του βιβλίου για κάθε διδακτική ενότητα θα είναι εισαγωγή σε παραπέρα δραστηριότητες των μαθητών, έρευνα και εργασία (ατομική και συλλογική).

γ) Τα κείμενα θα είναι λιτά και περιεκτικά και σπάνια θα έχουν αυτονομία. Ο λόγος (ή γλώσσα) θα παίζει σημαντικότερο ρόλο, ενώ ό,τι στις πολλές πάλαι, έμος δεν είναι ουσιώδες. Είναι μέσο για άλλες μη καθαρές γλωσσικές μαθήσεις.

Κρίνεται επίσης σκόπιμο να διανθίζονται τα μαθήματα του βιβλίου με διαλεγμένα κείμενα από την ιστορία, μυθολογία, περιηγήσεις και επιστημονική έρευνα, που συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο της μελέτης.

Αλλά αυτό θα γίνεται με σκοπό και στα βαθμύ που μπορούν να αποστέλλουν
όργανα παραγωγικά στη διαδικασία της μάθησης και όχι περιεχόμενο για ακαδημαϊκή.

- 6. Γλώσσα των βιβλίων θα είναι η καθιερωμένη με νόμους και διατάγματα δημο-
τική γλώσσα σε μονοτονικό εδοτημα.
- 7. Το σχήμα, οι διαστάσεις του βιβλίου, τα τυπογραφικά στοιχεία και άλλα πα-
ρόμοια τεχνικά θέματα θα καθοριστούν από τους συγγραφείς σε συνεργασία με τον
ΟΕΔΒ και το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ.
- 8. Η εικονογράφηση του βιβλίου του μαθητή (και των δύο άλλων συμπληρωμάτων)
θα γίνει σύμφωνα με το νόμο 1304/82.
- 9. Προθεσμία συγγραφής: Πρώτο μέρος μέχρι τέλος Οκτωβρίου του 1984. Δεύτερο
μέρος μέχρι τέλος Απριλίου 1985.
- 10. Η κρίση και έγκριση του βιβλίου θα γίνει σύμφωνα με τον παραπάνω Νόμο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν α απο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 3ο.- Απάντηση στην "αίτηση - αναφορά" του κ. Ι. Καραμπάτη, που διαμαρτύρεται γιατί δεν κρίθηκαν κατάλληλα βιβλία του για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 11123/23-11-1983 του Υφυπουργού Παιδείας κ. Μάραλη με το οποίο καλείται να απαντήσει το Τμήμα σε αίτηση- αναφορά του κ. Καραμπάτη, που διαμαρτύρεται γιατί δεν κρίθηκαν κατάλληλα βιβλία του για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και εισηγείται τα ακόλουθα:

1. Η κρίση των βιβλίων για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες γίνεται, κάθε χρόνο, με βάση τη βιβλιογραφία που έχουμε στη διάθεσή μας. Συνέβηκε αυτό το χρόνο να έχουν έρθει στο φως της δημοσιότητας (και στην αντίληψή μας) βιβλία για την αισθητική αγωγή πραγματικά πρωτοποριακά, που και σε προσανατολισμό και σε ποιότητα υπερκέρρασαν πολλά από τα βιβλία που κυκλοφορούσαν από χρόνια στην Ελλάδα και από τα οποία αναγκαστικά επιλέγαμε τα πιο π ρ ό σ φ ο ρ α. Ανάμεσα στα τελευταία συγκαταλέγονται, κατά τη γνώμη μας, και τα βιβλία του κ. Ι. Καραμπάτη.

Ας σημειωθεί ότι το ΚΕΜΕ δεν ενέκρινε βιβλία του κ. Καραμπάτη αυτού του περιεχομένου, εκτός από ένα τον περασμένο χρόνο, κι αυτό για ειδικούς λόγους (να χρησιμοποιηθεί ως βοήθημα του δασκάλου για κατασκευή εποπτικών οργάνων και όχι για "αισθητική αγωγή") - και παρά την αντίθεση του ειδικού εισηγητή.

Αυτό όμως δεν μπορεί να αποτελέσει προηγούμενο δεσμευτικό και, πολύ περισσότερο, να γενικευθεί.

2. Από το 1982-83 έχει τεθεί σε εφαρμογή νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα για το δημοτικά σχολεία, όπου η Αισθητική Αγωγή έχει τεθεί πάνω σε εντελώς νέα βάση (διεύρυνση περιεχομένου) και παιδευτική αντίληψη.

Τα βιβλία του κ. Καραμπάτη, που γράφτηκαν με βάση το παλιότερο πρόγραμμα, είναι φυσικό να μην καλύπτουν τους στόχους του νέου προγράμματος, πάνω στο οποίο πρέπει να καταποτιστούν και να προβληματιστούν οι μέλλοντες δάσκαλοι.

3. Αντίθετα, τα βιβλία που προτείναμε για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος ανήκουν, στην πλειοψηφία τους, στα νεοεκδοθέντα και εν πάση περιπτώσει όχι μόνο καλύπτουν τις απαιτήσεις του νέου Προγράμματος, αλλά και εισάγουν νέους προβληματισμούς πάνω στο θέμα της αισθητικής αντίληψης και τις αρχές πρακτικής, που πρέπει να περάσουν και στο ελληνικό σχολείο.

 . / .

4. Ως προς τα τυπικά που επικαλείται ο κ. Καραμπάτης έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Η κ. Αικ. Χαραμόγλη (ειδική εισηγήτρια) δεν είναι απλώς χαράκτρια· έχει ειδικά μετεκπαιδευτεί στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στη ζωγραφική και χαρακτική (MASTER).

Άλλωστε προκαλεί απορίες η αντίληψη ότι ένας χαράκτης δεν μπορεί να διαθέτει ευρύτερη αισθητική αντίληψη και γενικότερα ενδιαφέροντα, παιδευτικά και πολιτιστικά.

Την ίδια απορία προκαλεί και η αντίληψη που εισάγει ο κ. Καραμπάτης σχετικά με την αρχαιότητα και την πείρα. Σύμφωνα με αυτή κάθε "γνηριότερος" καλλιτέχνης, επιστήμονας, φιλόσοφος κλπ. Είναι εκ προοιμίου ανώτερος κάθε νεοτέρου του.

Πάντως η κ. Χαραμόγλου διδάσκει ταυτόχρονα και στη Σχολή Επιμορφώσεως Λειτουργιών Δημοτικής Εκπαιδεύσεως (ΣΕΛΔΕ) Αθηνών επί τρία (3) χρόνια τώρα και έχει γνωρίσει από πρώτο χέρι τους προβληματισμούς και τις ανάγκες των δασκάλων (που εργάζονται ήδη σε σχολεία ποικίλων συνθηκών) πάνω σε θέματα αισθητικής παιδείας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

ΘΕ Μ Α 4^ο Απάντηση σε υπόμνημα του κ. Ανδρ. Χαραλάμπους προς τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ θέτει υπόψη του Τμήματος υπόμνημα του κ. Ανδρ. Χαραλάμπους προς τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ σχετικά με το βιβλίο του "Μουσική Παιδεία" που είχε υποβάλει για κρίση και έγκριση για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών νηπιαγωγών και το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ το απέρριψε ως ακατάλληλο. Παρακαλεί να επανεξετάσει το ΚΕΜΕ το βιβλίο του.

Στη συνέχεια ο κ. Μπενέκος εισηγείται να δοθεί η εξής απάντηση στον κ. Ανδρ. Χαραλάμπους:

1. Η κρίση των βιβλίων για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες γίνεται, κάθε χρόνο, με βάση τη βιβλιογραφία που έχουμε στη διάθεσή μας. Συνέβηκε αυτό το χρόνο να έχουν έρθει στο φως της δημοσιότητας (και στην αντίληψή μας) βιβλία για την αισθητική αγωγή πραγματικά πρωτοπορικά, που και σε προσανατολισμό και σε ποιότητα υπερκέρρασαν, αλλά από τα βιβλία που κυκλοφορούσαν από χρόνια στην Ελλάδα και από τα οποία αναγκαστικά επιλέγαμε τα π ι ο π ρ ό σ φ ο ρ α. Ανάμεσα στα τελευταία συγκαταλέγεται, κατά τη γνώμη μας, και το βιβλίο του κ. Χαραλάμπους.

Ας σημειωθεί ότι το βιβλίο του κ. Χαραλάμπους δεν είχε θεωρηθεί κατάλληλο από το ΚΕΜΕ επί σειρά ετών. Για πρώτη φορά εγκρίθηκε τον περασμένο χρόνο, ύστερα από εισήγηση του κ. Μπενέκου, παρά τη σφοδρή αντίθεση του ειδικού εισηγητή, πεπειραμένου μουσικού κ. Στ. Βασιλειάδη, ο οποίος ήταν αρνητικός και στη νέα του εισήγηση, για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος.

Σε οποιαδήποτε πάντως περίπτωση μία απόφαση δεν μπορεί να δεσμεύει την κρίση μας εσείς, όταν μάλιστα έχουμε καινούρια παραγωγή.

2. Από το 1982-83 έχει τεθεί σε εφαρμογή νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα για το δημοτικό σχολείο, όπου η Αισθητική Αγωγή έχει τεθεί σε εντελώς νέα βάση, αισθητική και παιδευτική.

Το βιβλίο του κ. Χαραλάμπους, που γράφτηκε πολύ πριν τη δημοσίευση του Προγράμματος, δε νομίζουμε ότι καλύπτει τις απαιτήσεις του Προγράμματος, σε περιεχόμενο και προσανατολισμό.

3. Σχετικά πρέπει να αναφερθεί εδώ ότι εκείνο που προέχει δεν είναι η διδασκαλία (πολλών) τραγουδιών, αλλά η καλλιέργεια της μουσικής ευαισθησίας.

Γι' αυτό το ΚΕΜΕ: α) Έχει αναθέσει σε ειδικούς μουσικολόγους και μουσικοπαιδαγωγούς τη συγγραφή ειδικού βιβλίου, στο οποίο θα περιέχονται και τα κατάλληλα για

κάθε ηλικία τραγούδια. Ήδη κυκλοφορούν και διανέμονται δωρεάν σε όλα τα σχολεία τα σχετικά βιβλία (Δύο τόμοι) για τις Α' και Β' τάξεις. β) Έχει προφέρει το ΚΕΜΕ θεωρητικά βιβλία, όπως σωστά επισημαίνει ο κ. Χαραλάμπους, επειδή ακριβώς παρουσιάζουν, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο, τις νέες αρχές μουσικής-αισθητικής αγωγής, στην οποία εμπεριέχεται και η κίνηση και άλλες τέχνες.

4. Ως προς την ποιότητα των μελοποιημένων ποιημάτων, στην οποία αναφέρεται ο κ. Χαραλάμπους (πολλά είναι στίχοι δικοί του) εκφράζουμε εντελώς την αντίθετη άποψη, συγκριτικά μ' εκείνα άλλων βιβλίων.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Κάνει δεκτή την απάντηση που εισηγήθηκε ο κ. Μπενέκος για να σταλεί στον κ.

Α. Χαραλάμπους.

Θ έ μα 5ο.- Παράδοση αποσπάσματος της Πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε. του ΚΕΜΕ στον κ. Καραμπάτη.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος την από 17-11-1983 αίτηση του κ. Καραμπάτη με την οποία ζητεί να του χορηγηθεί αντίγραφο της Πράξης 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε. που αναφέρεται στα βιβλία του της Αισθητικής αγωγής που υπέβαλε για κρίση για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και εισηγείται να του χορηγηθεί το αιτούμενο αντίγραφο αποσπάσματος της πράξης στον κ. Καραμπάτη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

να χορηγηθεί στον κ. Καραμπάτη αντίγραφο αποσπάσματος της πράξης 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε που αναφέρεται στα βιβλία του που υπέβαλε για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών για το μάθημα της Αισθητικής αγωγής.

Πράξη 7 / 1984

Σήμερα, 21 Φεβρουαρίου 1984 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογειών 396, Αγία Παρασκευή) με πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : κ.κ. Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στέφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β' Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

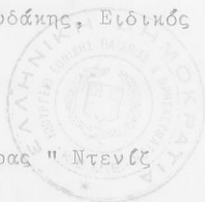
Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠ Ε Π Θ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- 1) Γνωμοδότηση για το βιβλίο " Τα Παραμύθια της Μοίρας " Ντενίζ Ρώντα.
- 2) Πρόταση για παράλληλη απασχόληση των σχολικών συμβούλων στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων του δημοτικού, Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- 3) Ένταξη ξένης γλώσσας στο ωρολόγιο πρόγραμμα του Ιδιωτικού Δημοτικού Σχολείου " Εράσμειος Ελληνογερμανική Σχολή". Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- 4) Ανάθεση συγγραφής βιβλίου Φυσικών Β' Δημοτικού. Εισηγητές κ.κ. Ν. Βλουτίδης, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β'.
- 5) Ερευνητική Ομάδα Τμήματος Δ.Ε. ανακοίνωση-ενημέρωση.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

...//...

ΘΕΜΑ 1ο : " Γνωμοδότηση για το βιβλίο " Τα Παραμύθια της Μοίρας",
Ντενίζ Ρώντα ".

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/11/Γ1/71/7-2-1984 του ΥΠ.Ε.Π.Θ. με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το βιβλίο " Τα Παραμύθια της Μοίρας" της Διονυσίας Ρώντα και εισηγείται τα ακόλουθα :

Η απλότητα, η αμεσότητα, η γλαφυρότητα του ύφους είναι από τα κυριότερα χαρακτηριστικά που θα κερδίσουν τον αναγνώστη από την πρώτη ματιά.

Το ιδιαίτερο στοιχείο της συλλογής είναι η παρουσίαση προσώπων- περισσότερο ή λιγότερο γνωστών - μέσα από την καθημερινή τους ζωή. Δεν παραθέτει η συγγραφέας στεγνά βιογραφικά στοιχεία. Παίρνει τις ανθρώπινες στιγμές των βιογραφουμένων και από κει δίνει μ'έναν τρόπο απλό την εικόνα του προσώπου που παρουσιάζει.

Ιδιαίτερο πλεονέκτημα του βιβλίου θεωρώ το γεγονός ότι μπορεί να διαβαστεί από τα παιδιά αλλά κι από τους μεγάλους με μεγάλο ενδιαφέρον.

Προτείνω να κριθεί ως χρήσιμο ελεύθερο ανάγνωσμα για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του : α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/11/Γ1/71/7-2-1984 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 6-2-1984 αλ-τηση της Διον. Ρώντα, γ) την εισήγηση του κ. Μελά και δ) τη σχετική συζήτηση

ομόφωνα αποφαινεται

Το βιβλίο " Τα Παραμύθια της Μοίρας" της κ. Ντενίζ Ρώντα θεωρείται χρήσιμο ως ελεύθερο βοήθημα για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ έ μ α 2ο.- Πρόταση για παράλληλη απασχόληση των σχολικών συμβούλων στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων του δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*, προτείνει οι εξής σχολικοί σύμβουλοι να απασχολούνται παράλληλα και στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων:

1. Κανάκης Νικόλαος, σχολικός σύμβουλος στην 8η περιφ. Δ/τος Αθηνών, 4ο Γραφείο Δ.Ε. Αθηνών.
2. Παπαδημητρίου Χρίστος, 17ης Περιφέρειας Δ/τός Πειραιά που έχει έδρα το Καλαμάκι, 9ο Γραφείο.
3. Σαλβαράς Ιωάννης, σχολ. σύμβουλος στο 5ο γραφείο Ανατολικής Αττικής με έδρα τη Ν. Ιωνία
4. Αποστολίκας Γεώργιος του Αποστόλου, σχολικός σύμβουλος στην 5η περιφ. Δ/τος Ανατολ. Αττικής, που έχει έδρα το Μαρούσι
5. Σκόπας Νικόλαος του Ανδρέα, σχολικός σύμβουλος στην 6η Περιφ. Δ/τος Αθηνών, με έδρα την Αθήνα.
6. Μπέλλας Θρασύβουλος, σχολικός σύμβουλος στη 2η Περιφέρεια Δ/τος Δυτ. Αττικής που έχει έδρα τον Κορυδαλλό, 1ο Γραφείο.
7. Λεοντάρης Αχιλλέας σχολικός σύμβουλος 1ης περιφέρειας Διαμερίσματος Ανατολ. Αττικής με έδρα την Αγία Παρασκευή.
8. Χριστοδούλου Σπυρίδων, σχολικός σύμβουλος στην 11η Περιφ. Δ/τος Δυτ. Αττικής, που έχει έδρα τα Άνω Λιόσια.
9. Λαμπρινίδης Αντώνιος, σχολικός σύμβουλος 13ης Περιφέρ. Δυτ. Αττικής, 7ο Γραφείο Χαϊδάρη.
10. Πεπτιράκης Γεώργιος, σχολ. Σύμβουλος 4ης Εκπ/κής Περιφέρειας Δ.Ε. Αθηνών, 2ο Γραφείο Αθηνών.
11. Σακελλαρίου Χάρης σχολ. Σύμβουλος στη 17η Περιφ. Δυτ. Αττικής, που έχει έδρα την Πετρούπολη.
12. Κουμέντος Νικήτας, σχολ. σύμβουλος. 9ης Περιφέρειας Δ/τος Ανατολ. Αττικής, 5ο Γραφείο Δ.Ε. Ανατ. Αττικής, Ν. Ιωνία.
13. Αλβανός Γεώργιος του Ιωάννη, σχολικός σύμβουλος στην 19η περιφέρεια Δ/τος Αθηνών που έχει έδρα την Αθήνα.

Επίσης προτείνει να παραμείνει με πλήρη απασχόληση στο ΚΕΜΕ, όπως είπαμε τώρα και ο Ιωάννης Γεωργακόστας, Επιθεωρητής του Ν. 309/76

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φα ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ Ε Μ Α 3ο : " Ένταξη ξένης γλώσσας στο ωρολόγιο πρόγραμμα του ιδιωτικού δημοτικού σχολείου " Εράσμειος Ελληνο-γερμανική σχολή".

Ο κ. Χριστιάς θέτει υπόψη του Τμήματος αίτηση του Ιδιωτικού σχολείου " Εράσμειος Ελληνογερμανική Σχολή" με την οποία ζητάει να εγκριθεί κατά παρέκκλιση και σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 682/77 η διδασκαλία της ξένης γλώσσας (γερμανικά) να γίνεται μέσα στο κανονικό ωρολόγιο πρόγραμμα.

Στη συνέχεια ο εισηγητής λέει τα εξής : " Στο παραπάνω σχολείο διδάσκεται η ξένη γλώσσα ύστερα από άδεια που δόθηκε με την 2552/78 Υπουργική απόφαση και ύστερα από σύμφωνη γνώμη του ΚΕΜΕ : Η ίδια απόφαση ορίζει η διδασκαλία της ξένης γλώσσας να γίνεται εκτός του υποχρεωτικού ωραρίου εργασίας.

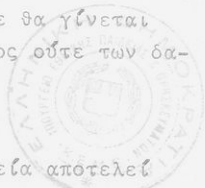
Η Σχολή με αίτησή της ζητάει, για λόγους παιδαγωγικούς και συγκεκριμένα επειδή οι μετασημβρινές ώρες θεωρούνται λιγότερο αποδοτικές, μάλιστα για φιλολογικά μαθήματα, να διδάσκεται η ξένη γλώσσα κατά παρέκκλιση μέσα στο υποχρεωτικό ωράριο διδασκαλίας και τις τελευταίες ώρες να διδάσκονται μαθήματα όπως οι γυμναστική, η ωδική και τα τεχνικά. Τουτό, όπως τονίζεται στην αίτηση, δε θα γίνεται ούτε σε βάρος των μαθημάτων του ωρολογίου προγράμματος ούτε των δασκάλων.

Σχετικά με το παραπάνω αίτημα παρατηρώ ότι :

(α) Η διδασκαλία της ξένης γλώσσας στα ιδιωτικά σχολεία αποτελεί μια πραγματική παρέκκλιση από το κοινό πρόγραμμα των ελληνικών σχολείων και αποτελεί προνόμιο για τα πρώτα. Τουτό όμως έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της ίσης μεταχείρισης όλων των ελληνοπαίδων. Γι' αυτό το Τμήμα σε παρόμοιες περιπτώσεις γνωμοδοτούσε να διδάσκεται η ξένη γλώσσα σε ιδιωτικά σχολεία, αλλά έξω από το κανονικό ωράριο εργασίας. Η ένταξή της σ' αυτό εντείνει περισσότερο την παραπάνω ανισότητα, γιατί αποτελεί ιδιαίτερη μεταχείριση των παιδιών που φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία.

(β) Η ένταξη της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας στο κανονικό ωράριο (στο ενδιαμέσο μετά τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και των

 ./.
A large, stylized handwritten signature in black ink, followed by a period and a slash.

Μαθηματικών) δεν είναι εντούτοις αντίθετη με τις διδακτικές απαιτήσεις, γιατί ο χρόνος αυτός είναι περισσότερο αποδοτικός απ'ότι για τα παιδιά.

Νομίζω ότι το θέμα θα διευκυνθελ καλύτερα, αν ακουστούν περισσότερες απόψεις. Γι'αυτό θέτω υπόψη του Τμήματος τα παραπάνω στοιχεία και επιφυλλάσσομαι, αν χρειαστεί να εκφέρω γνώμη στη συνέχεια.

Το Τμήμα αφού άκουσε την εισήγηση του κ. Χριστιά και ύστερα από διεξοδική συζήτηση.

αποφαινεται ομόφωνα

Δε θεωρεί σκόπιμο να διδάσκεται η ξένη γλώσσα κατά παρέκκλιση μέσα στο κανονικό ωράριο. Εμμένει στην αρχική του απόφαση η ξένη γλώσσα να διδάσκεται στο παραπάνω ιδιωτικό σχολείο κατά παρέκκλιση από το αναλυτικό πρόγραμμα αλλά *από τον* υποχρεωτικό ωράριου εργασίας.

4

Θ Ε Μ Α 4ο : " Ανάθεση συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε'τάξης Δημοτικού".

Οι κ.κ. Ν. Βλουτιδής και Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β',
εισηγούνται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Για τη συγγραφή του βιβλίου Φυσικών, για το μαθητή και το δά-
σκαλο της Ε'δημοτικού, έχουν αποσπασθεί στο ΚΕΜΕ οι εξής εκπαιδευτι-
κοί (από τη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση):

Δημήτρης	Δασκαλάκης (Δάσκαλος, στο 23ο Δημ. Σχ. Περιστερίου)
Μιχάλης	Ζηκίδης (Φυσικός, στο 2ο Λύκειο Αχαρνών).
Αλέκος	Θεοδοσιάδης (Δάσκαλος, στο Δ'Δημ. Σχολείο Γλυφάδας)
Κώστας	Κώνστας (Βιολόγος, στο Γυμνάσιο Αυλώνας Αττικής)
Σταυρούλα	Λυμπεροπούλου (Φυσιολγώστρια, στο 56ο Γυμνάσιο Αθηνών)
Μιχάλης	Σπηλιώτης (Δάσκαλος, στο Α'Δημ. Σχολείο Ηλιούπολης).

Στους Εκπαιδευτικούς αυτούς προτείνεται ν'ανατεθεί στα πλαίσια
του ΚΕΜΕ, η συγγραφή των παραπάνω βιβλίων.

Την καθοδήγηση και εποπτεία της συγγραφής αναλαμβάνουν οι
Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ, Νίκος Βλουτιδής και Στέφανος Παπασημακόπουλος.

Θ έ μ α 5ο.- Ερευνητική ομάδα Τμήματος Δ.Ε. ανακοίνωση- ενημέρωση.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ανακοινώνεται, για ενημέρωση του Τμήματος, στα πλαίσια του οποίου έχει συγκροτηθεί και εργάζεται η ομάδα έρευνας, πως στο σχετικό έγγραφο του ΥΠΕΠΘ (Γ¹/64/2.2. 1984 Απόφαση του κ. Υφυπουργού) για τη συγκρότηση της ερευνητικής ομάδας, δεν περιλαμβάνεται ο εκπαιδευτικός Αριστοτέλης Φουκαράκης (σχετική Πράξη 66/8-12-83 του Τμήματος Δ.Ε.), ερρισκόμενος στη διάθεση του ΥΠΕΠΘ και απασχολούμενος στο ΚΕΜΕ αρχικά στη συγγραφή διδακτικών βιβλίων Μαθηματικών Δ.Ε και μετέπειτα στην εκπαιδευτική έρευνα. Σύμφωνα με πληροφορίες, που μετέφερε ο ειδικός Σύμβουλος του ΥΠΕΠΘ κ. Μαραγκουδάκης, ο αναφερόμενος εκπαιδευτικός δεν περιελήφθηκε στην ερευνητική ομάδα όχι από παραδρομή και η απόφαση αυτή είναι οριστική. Ύστερα απ' αυτό απευθύνομαι στο Τμήμα και παρακαλώ να υποδειχθεί άλλο πρόσωπο κατάλληλο για να πάρει τη κενή θέση που δημιουργήθηκε στην ομάδα έρευνας του Τμήματος.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Ασπασακίς

Χηναροπούλου

Παύλος Σαελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π ρ ά ξ η 8/1984

Σήμερα, 23 Φεβρουαρίου ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογειών 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Νικ. Βλουτίδης, Καν/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στέφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Β Ε Μ Α 1α.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Α΄ τεύχους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών Ε΄ τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβ. Β΄.
- Β Ε Μ Α 2α.- Εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ και διανομή στα σχολεία για το έτος 1984-85 των μεθόδων Μουσικής, τεύχη Α΄ και Β΄. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβ.
- Β Ε Μ Α 3α.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Ε΄ δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θέμα 1ο.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Α' τεύχους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασιάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το Τμήμα αυτό εκτείνεται σε 49 σελίδες και περιλαμβάνει αντικείμενα Γεωμετρίας τα τετράπλευρα, παραλληλόγραμμα και πολύγωνα και από την Αριθμητική τους ρητούς αριθμούς, κλασματικές μονάδες και κλασματικούς αριθμούς, Δεκαδικά κλάσματα, Μικτοί αριθμοί, καταχρηστικά κτλ. Ακολουθείται μια ορισμένη τακτική παρουσίασεως καθενός αντικειμένου σε διαδοχικές φάσεις δηλαδή: "Βλέποντας πάλι:" - "κατανοώ..."- "...και προχωρώ παραπέρα"- "Συμπεραίνω και συζητώ". Η πορεία αυτή κάνει αναφορά σε πραγματικές ενέργειες που πρέπει να γίνουν από μέρος του μαθητή και γιαυτό τη θεωρώ αρκετά παρωθητική. Θα ήθελα μόνο να παρατηρήσω πως το "κατανοώ" δεν είναι δυνατό να συντελείται πριν από τα επόμενα στάδια που ακολουθούν και μάλιστα την άσκηση. Στη Γεωμετρία ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι πίνακες όπου ο μαθητής καλείται να διαπιστώσει ποια χαρακτηριστικά έχουν τα διάφορα σχήματα. Οι ασκήσεις και τα προβλήματα καθώς και τα σχέδια είναι από μαθηματικής πλευράς ορθά παρουσιάζουν ποικιλία και ενδιαφέρον για τα παιδιά και τα βοηθούν να ανακαλύπτουν χαρακτηριστικά και σχέσεις και κινούν επίσης τη δημιουργική σκέψη τους. Ιδιαίτερα οι ασκήσεις 65-72 και 77-81 ανταποκρίνονται στα παραπάνω. Δεν είναι εντούτοις απόλυτα βέβαια αν ο μέσος μαθητής της τάξεως αυτής μπορεί να ανταπεξέλθει σ' όλα αυτά χωρίς υπερβολική δυσχέρεια, που πρόκειται να έχει αρνητικό συναισθηματικό τόνο πάνω στη μάθηση.

Τα σχετικά με τα κλάσματα παρουσιάζονται με τέτοιο τρόπο και ιδιαίτερα όσο αφορά στις εικόνες, ώστε να κατανοούνται με πληρότητα όσα αφορούν στη σημασία τους, στη σχέση των όρων τους, στις σχέσεις μεταξύ τους και τα παρόμοια. Εδώ δεν φαίνεται αν τα παιδιά εργάζονται σε πραγματικές επιφάνειες και με πραγματικές διαστάσεις - π.χ. αίθουσα διδασκαλίας, προαύλειο σχολείου κ.ά. - πράγμα ολότελα απαραίτητο για την κατανόηση των γεωμετρικών εννοιών. Ελπίζω στο βιβλίο του Διδασκάλου τα πράγματα να αντιμετωπίζονται έτσι. Από τα τέστ αξιολογήσεως το πρώτο βρήκα να περιέχει πολύ δύσκολες και πικρές θάβελα ασκήσεις έτσι που το ποσοστό επιτυχίας να προβλέπεται υψηλό.

Έχω επισημάνει ορισμένα ειδικότερα σημεία για διόρθωση ή τροποποίηση στις σελίδες 82, 83, 87, 100, 101, 101, 101, 103, 104, 105, 107, 112 και 113. Τις παρατηρήσεις μου αυτές θα γνωρίσω στην ομάδα συγγραφής.

Γενικά το βιβλίο είναι αρκετά κατάλληλο και από διδακτική πλευρά και από άποψη

ψυχολογικής θεμελιώσεως και γι' αυτό εισηγούμαι το Τμήμα να εγκρίνει την εκτύπωσή του. -

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση κατά την οποία ανταλλάσσονται απόψεις και γίνονται παρατηρήσεις ως ορισμένα σημεία του βιβλίου.

Το Τμήμα, ύστερα από τη συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μῆμα του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Θ έ μ α 2ο.- Εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ και διανομή στα σχολεία για το έτος 1984-85 των μεθόδων Μουσικής, τεύχη Α' και Β'..

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται να ανατυπωθεί το Α' τεύχος της "Μεθόδου Μουσικής" για την Α' τάξη και να αποσταλεί στα σχολεία μαζί με το υπό εκτύπωση Β' τεύχος για την Α' και Β' τάξη και να σταλούν στα σχολεία για το σχολ έτος 1984-85.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φα ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α ζο : Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου"
Ε' δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
"Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, βιβλίο του μαθητή, πρώτο μέρος.
Συντακτική ομάδα : Α. Βελαλίδης, Α. Βουγιούκας, Κ. Καλαπανίδας,
Ν. Κανάκης, Θ. Μπλούνας.

Περιλαμβάνει 23 κείμενα (16 πεζά και 7 ποιήματα). Τα πεζά έχουν έκταση 1 1/2-3 σελίδες. Όλα, πεζά και ποιήματα (εκτός από ένα ποίημα) συνοδεύονται από γραπτές εργασίες. Προς το τέλος του βιβλίου υπάρχουν τρία δίφυλλα αξιολόγησης με βάση τρία πεζά κείμενα του Ανθολογίου. Ακολουθούν : ένας συγκεντρωτικός πίνακας βασικού λεξιλογίου, σύντομες βιογραφίες συγγραφέων και περιεχόμενα. Το σύνολο των σελίδων του πρώτου μέρους υπολογίζεται σε 9 τυπογραφικά.

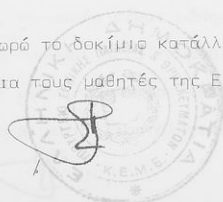
Τα κείμενα στο σύνολό τους σχεδόν είναι παρμένα από δοκίμους νεοέλληνες συγγραφείς. Μέσα σ' αυτά υπάρχουν και μεταφράσεις από την Οδύσσεια του Ομήρου, τις Ιστορίες του Ηροδότου και το Χακ Φιν του Μαρκ Τουέν, ένα κομμάτι από διασκευή της Ειρήνης του Αριστοφάνη.

Τα κείμενα κινούνται μέσα στα πλαίσια της δημοκρατικής και ανθρωπιστικής βιοθεωρίας και των ζωντανών αξιών του ελληνισμού, έχουν ποιότητα λογοτεχνική και γλωσσική αρτιότητα και ανταποκρίνονται στην ψυχοσύνθεση και τα ενδιαφέροντα των παιδιών αυτής της ηλικίας.

Οι γραπτές εργασίες καλύπτουν ποικίλα φαινόμενα της γραμματικής στην ευρύτερη εκδοχή της, με επίκεντρο σ' αυτό το βιβλίο τα ρήματα, και είναι οι περισσότερες ευρηματικού τύπου. Υπάρχει επίσης πρόβλεψη για ελεύθερη και καθοδηγημένη γραπτή έκφραση των παιδιών, καθώς και για άσκησή τους στην πλάγια συνεχόμενη γραφή.

Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.

Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιήσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Ε' δημοτικού και εισηγούμαι να

εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις του Ο.Ε.Δ.β.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ειδικότερα:

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', παρατηρεί τα εξής:

1. Το α' μέρος του βιβλίου "Η Γλώσσα μου" Ε' Δημοτικού, περιέχει πεζά και έμμετρα καταξιωμένων πεζογράφων και ποιητών. Οι ασκήσεις που συνοδεύουν κάθε κείμενο είναι από κάθε άποψη προσεγμένες και βοηθούν μεθοδικά και αποτελεσματικά στην κατανόηση των γλωσσικών φαινομένων. Όμως, τις θεωρώ πολλές και για το λόγο αυτό, δύσκολο και προβληματικό να συμπληρωθούν και ελεγχθούν. Ακόμα, παραλείπεται να "τονισθούν" τα πιο ουσιώδη και κεντρικά σημεία των κειμένων για εννοιολογική επεξεργασία.

2. Το μέρος αυτό του βιβλίου είναι σχεδόν τελείως αποχρωματισμένο θρησκευτικά. Ήταν εύκολο, νομίζω, να είχαν επιλεγεί πεζά ή ποιήματα με έκδηλο το θρησκευτικό χαρακτήρα για την ανάπτυξη του θρησκευτικού συναισθήματος των μαθητών ή να δινόταν μ' αυτό ευκαιρία στο δάσκαλο να εξάρει ταυτόχρονα το θρησκευτικό και πατριωτικό συναισθημα, γιατί κι' αυτό το στοιχείο ατονεί αισθητά στο βιβλίο.

3. Οι παρακάτω φράσεις μπορούν να διασκευασθούν, αντικατασταθούν ή διαγραφούν:

α) σ. 21 (Οι περιπέτειες του Χακ Φιν, 2)

"Μα την πίστη μου ..."

β) σ. 33 (Ο Δοχ Κιχότης και η μάχη με τα πρόβατα)

"... μα ο διάβολος να με πάρει ..."

γ) σ. 38 (Ο Κυνηγός)

"λαγούς με πετραχήλια" (επαναληπτική φράση στο τέλος κάθε στροφής).

Απαντώντας ο κ. Μελάς στην παρατήρηση που έκανε ο κ. Βλουτίδης για το θρησκευτικό στοιχείο, ότι δηλ. το μέρος ^{αυτού} του βιβλίου είναι σχεδόν τελείως αποχρωματισμένο θρησκευτικά, λέγει τα εξής:

Τα βιβλία γλωσσικής διδασκαλίας γίνονται με κύριο στόχο να υλοποιήσουν το πρόγραμμα του γλωσσικού μαθήματος, το οποίο είναι μάθημα βασικό και οπωσδήποτε αυτοτελές. Δεν παίρνουν λοιπόν άλλο "χρώμα" αυτά τα βιβλία παρά εκείνο που έχει το γλωσσικό μάθημα και μόνο. Γιατί με τη συλλογιστική του κ. Βλουτίδη θα μπορούσε κάποιος να πει για "αποχρωμάτισμα περιβαλλοντολογικό", για "αποχρωμάτισμα μαθηματικό"

 / .

κτλ. Αλλά τα άλλα μαθήματα έχουν το δικό τους χρόνο στο πρόγραμμα που είναι αρκετός, για να περάσουν στους μαθητές οι στόχοι τους.

Εν πάση περιπτώσει, και για να μη νομιστεί ότι το γλωσσικό μάθημα είναι άσχετο με τα θρησκευτικά ή άλλες περιοχές μαθημάτων πρέπει να πω ότι τα κείμενα είναι διαλεγμένα από όλες τις περιοχές του επιστητού με κύρια όμως κριτήρια : το ενδιαφέρον που έχουν για τα παιδιά, το επίπεδο δυσκολίας, το βαθμό που εξυπηρετούν ένα γλωσσικό φαινόμενο και την εν γένει ποιότητά τους.

Επίσης ο κ. Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β', λέγει τα εξής:

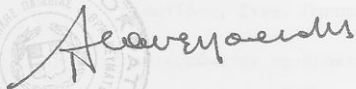
^{Σημείωση}
"Δεν έχω για το αναγνωστικό εκτός από τη φράση στο διήγημα του Δαν Κιχώτη "να με πάρει ο διάβολος", που νομίζω ότι δεν έχει θέση σε σχολικό κείμενο για λόγους ευνοήτους. Πως θα μας φαινόταν αν απαντούσε μαθητής : "Νε με πάρει ο διάβολος, το ζέχασα!".

Στο σημείο αυτό, επειδή εξαντλήθηκαν τα χρονικά όρια, διακόπτεται η συζήτηση του θέματος.

Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα αποφασίσει σχετικά στην επόμενη συνεδρία του.

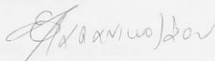
Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Πάυλος Σακελλαρίδης

Η Γραμματέας

Ε. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 9/1984

Σήμερα, 27 Φεβρουαρίου 1984 ημέρα Δευτέρα και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396 Αγία Παρασκευή) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Ε' δημοτικού (συνέχεια συζητήσεως). Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 2α.- Όροι συγγραφής βιβλίου Ε' τ' άξης για το μάθημα "Φυσικά". Εισηγητές: Ν. Βλουτίδης, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

EMA 10 - Έγκριση του Α' μέρους του βιβλίου "Η γλώσσα μου Β' δημοτικού"
(συνέχεια συζητήσεως).

Ο Πρόεδρος κ. Π. Σακελλαρίδης καλεί το Τμήμα να συνεχίσει τη συζήτηση για το πρώτο μέρος του βιβλίου "Η γλώσσα μου" Β' δημοτικού, για το οποίο είχε εισηγηθεί σχετικά στην προηγούμενη συνεδρίαση του Τμήματος ο κ. Δ. Μελάς.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής: Με τολύ ενδιαφέρον και προσοχή μελέτησα τα κείμενα του βιβλίου πεζά και ποιητικά και οφείλω να ομολογήσω εδώ την ιδιαίτερη ευαισθησία μου για τα "Αναγνωστικά" βιβλία γιατί τα θεωρώ - και πιστεύω πως έτσι είναι - ως τα θεμελιακά τα κατεξοχήν βιβλία του μαθητή του Δημοτικού Σχολείου από μορφωτική και παιδαγωγική άποψη γενικότερα. Δεν είχα την ευχέρεια χρόνου για να εξετάσω μια μια και τις εργασίες. Απ' όσο όμως μπόρεσα να δω συμπεραίνω πως δεν πρόκειται απλώς για συνηθισμένες γραμματικές ασκήσεις αλλά για προωθημένες μάλιστα γλωσσικές εργασίες, που υποθέτω θα συντελέσουν αποτελεσματικά στη γλωσσική καλλιέργεια των μαθητών και στην ορθή χρήση της γλώσσας σ' όλο το πλούτο της. Ακόμα και η ετυμολογία προσφέρεται μ' ένα τρόπο που πολύ απέχει από εκείνο το στείορο με τον οποίο άλλοτε διδασκόμαστε στο Γυμνάσιο.

Από τα θέματα πολλά έχουν επιλεγεί από έργα δόκιμων ελλήνων εργατών του λόγου και ακόμα είναι στο θετικό του βιβλίου ότι περιλαμβάνονται και θέματα από έργα των αρχαίων κλασικών συγγραφέων μας. Βλέπω όμως και άλλα κείμενα, όπως του Θεοβάντες και του Μάρκ Τουέν που απλώνονται σε ξένα, σε μακρινά εκεί που δεν μπορεί να φτάσει και να τα χωρέσει η ψυχή του μικρού παιδιού ενώ θα ήπρεπε να τον προσφέρετε το κοντινό, το άμεσο, το ελληνικό με το οποίο βρίσκεται σε λειτουργική επικοινωνία και επαφή ο ψυχικός του κόσμος.

Δεν μπορώ παρά να συμφωνήσω με την παρατήρηση του συναδέλφου κ. Βλουτίδη πως ενώ στο βιβλίο γίνεται ένα είδος αποθέωσης των αρχαίων θεών λέπει όμως τελειώς το γνήσιο θρησκευτικό πνεύμα. Απ' αυτή την άποψη, παρατήρησε ο κ. συνάδελφος είναι αποχρωματισμένο. Νομίζω πως θα ήταν διαπίστωση κάθε αντικειμενικού μελετητή. Πραγματικά το γνήσιο θρησκευτικό στο-

 ./.

 ./.

χείο που αποτελεί σημαντική εμπειρία στο σύνολο των ελληνοπούλων, δεν υπάρχει στο βιβλίο. Μόνο εντελώς συμπτωματικά και περιθωριακά μπορεί να γίνεται αναφορά για κάποιο εκκλησάκι ή κάτι το παρόμοιο. Το στοιχείο αυτό φαίνεται να έχει αντικατασταθεί από θέματα νατουραλιστικά όπως το σαλιγκάρι, το σκίουρο, το λαφάκι, την ψιχλού "τη κανελιά γιαϊδούρα" ή ειδωλολατρικά όπως το μέθυσο θεό Διδόνσο κ.ά. Αυτό το βρήκω σοβαρή έλλειψη που θάπρεπε να διορθωθεί. Δεν είναι μόνο οι σκοποί της Παιδείας μας, δεν είναι μόνο οι συναφείς εμπειρίες των παιδιών μας αλλά ακόμα και για καθαρά μορφωτικούς και ειδικότερα γλωσσικούς σκοπούς, όπως τονίστηκε εδώ, θα έπρεπε να περιλαμβάνεται. Ειπώθηκε από τη πλευρά των συντακτών των βιβλίων της γλώσσας, ότι πρόθεσή τους είναι να παρουσιάζουν με κατάλληλο τρόπο στα αναγνωστικά το ιδιαίτερο γλωσσικό πλαίσιο, λεξικολογικό, φραστικό κλπ. που περιλαμβάνουν τα άλλα διδασκόμενα μαθήματα στο σχολείο. Γιατί λοιπόν και γι' αυτό ακόμα το λόγο να μην έχουμε εδώ τη παρουσία θρησκευτικού περιεχομένου κειμένων όπως επιδιώκεται και για τα άλλα μαθήματα;

Με το τμήμα αυτό του Αναγνωστικού που εξετάζουμε οι μαθητές ασχολούνται στους πρώτους μήνες του σχολικού έτους όπου περιλαμβάνεται και η μεγάλη εθνική επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940. Γι' αυτό το θαύμα του νεώτερου ελληνισμού δεν υπάρχει στο βιβλίο για χάρη των μαθητών τίποτε άλλο εκτός από ένα σχετικό ποίημα δύο στροφών. Υπάρχουν θαυμάσια και αληθινά συγκλονιστικά αφηγήματα - σκέπτομαι αυτή τη στιγμή λόγου χάρη το "Η ζωή εν τάφω" του Στ. Μυριβήλη, απ' όπου μπορούσε να γίνει μια κατάλληλη επιλογή - που θα συγκινούσαν βαθειά τα παιδιά, θα καλλιεργούσαν το πατριωτικό τους συναίσθημα και θα τα έκαναν να αισθάνονται δίκαια υπερήφανα για τους ήρωες προγόνους τους. Γιατί να τους τα στερούμε;

Αναφερόμαστε τώρα ειδικότερα σε κείμενα του βιβλίου:

- 1.- Εύστοχη θεωρούμε την ιδέα να προταχθεί στην αρχή το ποίημα του Ελύτη "Το παιδί με το γρατσουνισμένο γόνατο".
- 2.- "Ο καημός του Ανδρέα" (Στ. Μυριβήλη) είναι θάλεγα ένα πολύ πλούσιο κείμενο και από τη πλευρά της μορφής του κι απ' αυτή του περιεχομένου του.
- 3.- Οι περιπέτειες του Χακ Φίν αρκετά καλό σαν λογοτεχνικό κείμενο. Χωρίς να χάσει τίποτε το σπουδαίο θα μπορούσε να παραλειφθεί η φράση "Μα τη

./.

ύστη μου..." που ισοδυναμεί με όραση και δεν μπορεί να ακούεται καλά από ο παιδί κι ίσως κι από πολλούς ενήλικες.

4.- "Το σύννεφο" (ποίημα) με τις μεταμορφώσεις του καταλήγει σε μια παραοξολογία. Πώς θα φανεί στα παιδιά. Ο Γ. Κρόκος διαθέτει γενικά μια υαισθησία ποιητική μάλιστα σε αναφορά με τα παιδιά. Αυτό το ποίημα δεν νομίζω ότι είναι από τα καλύτερά του για το σκοπό εδώ του Αναγνωστικού.

5.- Στον "Δον-Κιχώτη" τα μικρά παιδιά θα πρέπει να παρακολουθήσουν σε 0 ολόκληρες σελίδες μια αρρωστημένη φαντασία.

Τι θα οφελήσει σ' αυτή την ηλικία; Εδώ συναντούμε και τη φράση "Ο διάβολος να με πάρη", απαράδεκτη για παιδικό σχολικό βιβλίο.

6.- Στο ποίημα του Α. Πάλλη "Ο Κυνηγός" το παιδί πρέπει να επαναλαμβάνει την επωδό "λαγούς με πετραχήλια" κάτι που δεν φαίνεται να ταιριάζει με τη θρησκευτική ευαισθησία του.

7.- Στο "Οι εξερευνητές των περασμένων" όλα σχεδόν τα συναντά κανείς εκτός από Ελλάδα.

8.- Ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, δόκιμος και καταξιωμένος λογοτέχνης, δεν νομίζω πως το "Ο Διδύσος" το έγραψε για παιδιά. Ποια εδώ η παιδαγωγική αξία του; Ο μεθυσμένος θεός... ένας θεός που αναστήθηκε.... ο μαθητής του ειρωνεύεται το δάσκαλό του πίσω από τη πλάτη του.... ο δάσκαλος στη λατρεία του μέθυσου θεού "ο θεός μας ~~είχε~~ γλιτώσει"...κ.α.α. Δεν νομίζω πως είχε τη θέση του εδώ. Ίσως σε μεγαλύτερης ηλικίας παιδιά να ήταν χρήσιμο.

9.- Ο "Άργος, ο σκύλος του Οδυσσέα", αυτό το απόσπασμα απ' την Οδύσσεια και θα συγκινήσει πολύ και θα διδάξει τα παιδιά.

10.- Τι υπέροχο πράγμα η ειρήνη και πόσο απαραίτητο αυτή να λαχταρούν όλοι οι άνθρωποι και τα παιδιά. Αλλά όμως δεν κερδίζεται με το ξόρκια, όπως περιπου παρουσιάζεται στο ομώνυμο κείμενο του βιβλίου, διασκευή απ' την "Ειρήνη" του Αριστοφάνη. Θάθελα να προσφέραμε εκείνα που μειώνουν στα παιδιά την επιθετικότητα και τον εγωισμό, καθώς και την περιφρόνηση του άλλου, όποιος κι αν είναι αυτός, και που θα τα βοηθάγε θετικά νάχουν μόνο

αγάπη μεταξύ τους και σεβασμό για το πρόσωπο του άλλου και ειρήνη, μονάχα ειρήνη στις σχέσεις τους και στη ζωή τους. Έτσι "εξ απαλών ονύχων" θα οικοδομούσαμε με σιγουριά την ειρήνη μέσα στο κόσμο των παιδιών κι από κει συνέχεια στον ώριμο και στον ενήλικο, στην οικογένεια, στο σχολείο, στη συντροφιά, στη γκοινοότητα, στο λαό μας και σ'όλους τους λαούς.

Στο σημείο αυτό ο εισηγητής κ. Μελάς λέγει ότι στα επόμενα τεύχη του βιβλίου που η διδασκαλία τους στα σχολεία συμπίπτει χρονικά με τις γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα θα μπου και σχετικά θρησκευτικά κείμενα.

Στη συνέχεια ο κ. Πρόεδρος, μετά τη διαβεβαίωση του εισηγητή ότι θα μπου και θρησκευτικού περιεχομένου κείμενα, παρατηρεί ότι δεν πρέπει να γίνονται διαπιστώσεις για έλλειψη του θρησκευτικού στοιχείου στο βιβλίο αυτό από την κρίση ενός μέρους του αλλά μόνον όταν το βιβλίο κριθεί στο σύνολό του.

Ο κ. Πασσάκος παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής :

Σε σχετική παρατήρηση του κ. Προέδρου οφείλω να πω πως γενικά το θρησκευτικό στοιχείο σ'όλα τα νέα βιβλία της Γλώσσας, τα Αναγνωστικά, είναι εξαιρετικά υποτονικό, σχεδόν λείπει. Αυτό το παρατηρούσα συνεχώς εδώ στις συνεδριάσεις μας για όλα αυτά τα βιβλία που πέρασαν. Δυστυχώς δεν λήφθηκα διόλου υπόψη από τους συναδέλφους που έχουν την ευθύνη για τη σύνταξη αυτών των βιβλίων. Για την προκείμενη περίπτωση επιτέλους θα έλεγα πως αν η συντακτική ομάδα έβαζε στο Αναγνωστικό ένα αφήγημα για την 28η Οκτωβρίου και έστω ένα κείμενο με θρησκευτικό περιεχόμενο, θα έσχιζα όλα αυτά τα χαρτιά με τις παρατηρήσεις μου κι ειας εθεωρείτο πως τίποτε δεν ειπώθηκε από μέρος μου κι ούτε στα πρακτικά να περιληφθεί τίποτα. Αφού δεν το κάνει, από συναίσθημα βαρειάς ευθύνης, όπως το αισθάνομαι και το εξήγησα, είμαι υποχρεωμένος να μειοψηφώ, μη θεωρώντας το βιβλίο κατάλληλο για έκδοση όπως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση
κατά πλειοψηφία α π ο φ α ί ν ε τ α ι

 . / .

Θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή Η γλώσσα μου Ε΄ δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984 - 85.

Μειοψηφούν α) ο κ. Πασσάκος για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως και β) ο κ. Στ. Παπασημαϊόπουλος, ο οποίος διαφωνεί με τη φράση "Ο διάβολος να με πάρει" που υπάρχει στο κείμενο του Δον Κιχώτη.

Θ έ μ α 2ο.- Όροι συγγραφής βιβλίου Ε' τάξης για το μάθημα "Φυσικά".

Οι κκ Ν. Βλουτδής και Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', εισηγούνται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου των Φυσικών Ε' τάξης δημοτικού:

ΟΡΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΒΙΒΛΙΟΥ Ε' ΤΑΞΗΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ " ΦΥΣΙΚΑ "

1. Τίτλος βιβλίου: Ο τίτλος του βιβλίου θα έχει άμεση σχέση με το περιεχόμενο της ύλης και το βασικό σκοπό του μαθήματος.

2. Προεσμία συγγραφής: Το βιβλίο θα εκδοθεί σε δυο τεύχη (πρώτο μέρος και δεύτερο μέρος). Το πρώτο μέρος θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 1984 και το δεύτερο μέρος μέχρι τό τέλος Μαρτίου 1985. Το βιβλίο του μαθητή θα συνοδεύεται από το αντίστοιχο βιβλίο για το δάσκαλο. Στο βιβλίο του δασκάλου θα ενσωματωθεί και το βιβλίο του μαθητή.

Οι συγγραφείς μπορούν να εκπονήσουν κριτήρια αξιολόγησης του μαθητή στο τέλος των μερικότερων ή των γενικών ενοτήτων που θα αποτελέσουν ξεχωριστό φυλλάδιο. Αυτό δεν θα υπερβαίνει συνολικά τα τέσσερα (4) τυπογραφικά φύλλα και θα περατωθεί μέχρι το τέλος Απριλίου 1985.

3. Σκοπός του βιβλίου του μαθητή: Να βοηθήσει το μαθητή να κατανοήσει την ύλη που προβλέπει το νέο Α.Π. να τον δραστηριοποιήσει και διευρύνει τα διαφέροντά του για τη φύση και να καλλιεργήσει τις δεξιότητες και τη δημιουργική του σκέψη.

4. Σκοπός του βιβλίου του δασκάλου: Να κατανοήσει ο δάσκαλος καλύτερα τη δομή και το περιεχόμενο του βιβλίου του μαθητή, να τον ενημερώσει ευρύτερα πάνω στις φυσικές επιστήμες και γενικά να τον υποβοηθήσει για την επιτυχή άσκηση του διδακτικού του έργου.

5. Ύλη περιεχομένου: Η ύλη που προβλέπει το νέο Α.Π. Σύμφωνα μ' αυτή, θα αναπτυχθούν οι διδακτικές ενότητες στο βιβλίο του μαθητή. Τα κείμενα πρέπει νάναι επιστημονικά τεκμηριωμένα, λιτά, σαφή, προστά στο μαθητή και πάντοτε να βρίσκονται σε οργανική και λειτουργική σχέση με την εικονογράφηση. Το βιβλίο του μαθητή θα περιέχει ακόμα ποικίλες δραστηριότητες, ερευνητικές εργασίες και θα διανθίζεται με σύντομα και απλά κείμενα που θ' αναφέρονται π.χ. σε επιτεύγματα στην περιοχή των φυσικών επιστημών και σε σύντομες βιογραφίες μεγάλων ερευνητών κτλ.

6. Εικονογράφηση: Η εικονογράφηση θάνατι έγχρωμη. Δεν τίθεται περιορισμός εικόνων γιατί σ'όλες σχεδόν τις διδακτικές ενότητες κρίνεται απαραίτητο να εξυπηρετηθεί η αναγκαιότητα της αμοιβαίας συμπλήρωσης ή υποκατάστασης κειμένου και εικόνας. Η εικονογράφηση θα γίνει σύμφωνα με το άρθρο 3θ του Ν. 1304/82. Το βιβλίο του μαθητή κατά την ενσωματώσή του στο βιβλίο του δασκάλου θάνατι κι'αυτό έγχρωμο.

7. Γλώσσα των βιβλίων: Γλώσσα των βιβλίων θάνατι η καθιερωμένη δημοτική (σύστημα μονοτονικό).

8. Κρίση και έγκριση: Η κρίση και έγκριση θα γίνει σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 1304/82.

9. Σχήμα, διαστάσεις, τυπογραφικά στοιχεία: Το σχήμα, οι διαστάσεις των βιβλίων, τα τυπογραφικά στοιχεία και άλλα σχετικά τεχνικά θέματα θα καθοριστούν από τους συγγραφείς με συνεργασία με τον ΟΕΔΒ και το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ.

10. Έκταση του βιβλίου του μαθητή: Η έκταση του βιβλίου του μαθητή υπολογίζεται σε 16-18 τυπογραφικά φύλλα.

11. Έκταση του βιβλίου του δασκάλου: Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται και για τα δύο τεύχη σε 10-13 τυπογραφικά φύλλα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Πάυλος Σακελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 10/1984

Σήμερα, 1 Μαρτίου 1984 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημερινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο των Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" - Μελέτη του Περιβάλλοντος" Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Έγκριση τμήματος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Δ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Ένταξη των σχολικών συμβούλων στις συγγραφικές ομάδες των βιβλίων του δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Πρόταση για τροποποίηση ανάθεσης διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης για το Β' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84. Εισηγ. κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 6ο.- Πρόταση για τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας στη ΣΕΛΔΕ Αθηνών. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.
- Θ Ε Μ Α 7ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Πατρών για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 Εισηγητής κ. Δ, Μελάς.
- Θ Ε Μ Α 8ο.- Ανακοινώσεις.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή
" Εμείς και ο κόσμος" - Μελέτη του Περιβάλλοντος" Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Το δοκίμιο αποτελεί το τελευταίο μέρος του βιβλίου του μαθητή, που γράφει η Ομάδα για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος και για την Δ' τάξη (Μέρος Β).

2. Από άποψη διδακτική, ψυχολογική και επιστημονική βρίσκεται στα ίδια υψηλά επίπεδα ποιότητας με τα προηγούμενα μέρη του βιβλίου, για τα οποία είχα την ευκαιρία κρίνοντάς τα, να αναλύσω στο τμήμα.

Έτσι, αναφορικά με τις γενικές αρχές και την ουσία το δοκίμιο είναι πετυχημένη υλοποίηση των αρχών του προγράμματος και εισηγούμαι να εγκριθεί στο σύνολό του από το Τμήμα, με τις τυχόν παρατηρήσεις ή προτάσεις που θα έχουν να κάμουν άλλα συνάδελφοι και που θα γίνουν αποδεκτές από το Τμήμα.

3. Σχετικά έχω να προσθέσω ότι λεπτομεριακές αποδείξεις για λάθη, παραλείψεις, αβλεψίες και σημεία αδύνατα που δέχονται βελτιώσεις έχω σημειώσει στο δοκίμιο μου το καταθέτουν στο Τμήμα) και εισηγούμαι να εξουσιοδοτηθώ να τα συζητήσω με την Ομάδα, μαζί με όσα θα επισημανθούν επιπλέον από άλλους συναδέλφους.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το τελευταίο μέρος (σελ. 65-112) του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος- Μελέτη του Περιβάλλοντος " Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ α 2ο.- Έγκριση τμήματος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου " Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Γενικά: Η οργάνωση του Β' μέρους του βιβλίου του μαθητή "Τα μαθηματικά μου" Δ' τάξης δημοτικού, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του νέου Α.Π., αναπτύσσονται σ' αυτό μεθοδικά και αναλυτικά οι διαδικασίες που οδηγούν στην κατανόηση των πράξεων πρόσθεσης και αφαίρεσης και ακολουθούν μετά από κάθε μεγάλη ενότητα, κριτήρια αξιολόγησης με τα οποία γίνεται εμπέδωση των πιο βασικών στοιχείων των πράξεων αυτών. Οι συγγραφείς σε κάθε περίπτωση και όπου κρίνεται σκόπιμο δίνουν προβλήματα που είναι διατυπωμένα με τρόπο απλό και κατανοητό και παρμένα από το βιωματικό κύκλο των μαθητών.

Ειδικές παρατηρήσεις:

σ. 52 Ν' αντικατασταθεί η φράση "έχω ή περιέχω θερμίδες" με το ορθό "παρέχω θερμίδες"

σ. 69 Δεν είναι εύκολη ούτε γίνεται πάντοτε κατανοητή η ανάλυση του μειωτέου σε εκατοντάδες, δεκάδες και μονάδες.

	39.12	1.39.10
π.χ. α)	402	1400
	<u>-136</u> (πίνακας β')	<u>- 542</u>
	266	858

β) 805
-542 (πίνακας β') → Δεν είναι απαραίτητη η ανάλυση του μειωτέου. Οι μονάδες του αφαιρετέου είναι λιγότερες από τις μονάδες του μειωτέου.

	13	
	6315	
γ)	1745 (πολύ δύσκολη η κατανόηση της ανάλυσης)	
	<u>1478</u>	
	262 λανθασμένο υπόλοιπο.	

σ. 72 Πρόβλημα 3. Να διαγραφεί η λέξη "τους" ή η λέξη "να"

σ. 80. Το β' πρόβλημα ν' αναδιατυπωθεί. Αντί "λουλουδία" να γραφεί "φυτά". Αντί "γαρίφαλα και τριαντάφυλλα" να γραφεί "γαρίφαλιές" και τριανταφυλλιές, αντίστοιχα.

σ. 90. Μεταφορές: Στην ερώτηση του προβλήματος να γραφεί "μεταφέρουν" αντί "μεταφέρει".

Το μέρος αυτό του βιβλίου καλλιεργεί συστηματικά τη μαθηματική σκέψη των μαθητών και προσφέρει πολλές και πικρίλες δραστηριότητες και εφαρμογές. Παράλληλα τους βοηθά να ερευνούν και ν' ανακαλύπτουν διαφορετικούς τρόπους λύσης των προβλημάτων.

Το μέρος αυτό του βιβλίου μπορεί να εκδοθεί αφού γίνουν οι απαραίτητες βελτιώσεις. Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Παρατηρήσεις που έγιναν κατά τη συζήτηση πάνω στο κείμενο του βιβλίου γίνονται αποδεκτές από το Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το τελευταίο μέρος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή

"Τα μαθηματικά μου" Δ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Θ έ μ α 3ο.- Ένταξη των σχολικών συμβούλων στις συγγραφικές ομάδες των βιβλίων του δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', προτείνει να ενταχθούν οι ^{παραρτηρώ} ~~έξτε~~ σχολικοί σύμβουλοι στις ομάδες εργασίας για τη συγγραφή των διδακτικών βιβλίων του δημοτικού ως εξής:

1. Νεοελληνική γλώσσα

Τάξη Δ'

Κουμέντος Νικήτας
Σακελλαρίου Χάρης
Περπιράκης Γεώργιος
Λαμπρινίδης Αντώνιος

2. Νεοελληνική γλώσσα

Τάξη Ε'

Κανάκης Νικόλαος
Παπαδημητρίου Χρίστος

3. Μελέτη του Περιβάλλοντος

Τάξη Δ'

Σκόπας Νικόλαος
Λεοντάρης Αχιλλέας
Μπέλλας Θρασύβουλος
Χριστοδούλου Σπύρος
Γεωργακόστας Ιωάννης, Επιθεωρητής του Ν. 309/76

4. Μαθηματικά

Τάξη Δ'

Αποστολίκας Γεώργιος
Σαλβαράς Ιωάννης

5. Μαθηματικά

Τάξη Ε'

Αλβανός Γεώργιος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 4ο.- Πρόταση για τροποποίηση ανάθεσης διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ
Ιωαννίνων.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο Δ/ντής σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Νταλάκας με το έγγραφό του Β/23-1-1984 παρακαλεί να εγκρίνει το ΚΕΜΕ συμπληρωματικά την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων με τη νόμιμη αποζημίωση στους παρακάτω καθηγητές:

1. Στον κ. Δημήτριο Στασινό, λέκτορα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το μάθημα της "Αναπτυξιακής Ψυχολογίας - σύγχρονες απόψεις" για μια (1) ώρα τη βδομάδα στο Β' τρίμηνο (συνολικά 10 ώρες όλο το τρίμηνο) σε αντικατάσταση της κ. Στρατούλας Μάντζιου, η οποία αδυνατεί να διδάξει το μάθημα γιατί προσλήφθηκε σε άλλη Δημόσια Υπηρεσία, όπως δήλωσε η ίδια.

2. Στον κ. Κων/νο Δήμα, διπλωματούχο Παιδαγωγό, έκτακτο καθηγητή των Παιδαγωγικών στη Ζωσιμαία Παιδαγ. Ακαδημία Ιωαννίνων, το μάθημα "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου: Γεωγραφία - Μελέτη Περιβάλλοντος" για μια ώρα τη βδομάδα το Βο τρίμηνο (συνολικά δέκα (10) ώρες όλο το τρίμηνο) και για δυο (2) ώρες τη βδομάδα το Γ' τρίμηνο (συνολικά είκοσι (20) ώρες όλο το τρίμηνο) σε αντικατάσταση του κ. Χαράλαμπου Θεοχαρόπουλου, ο οποίος αδυνατεί να συνεχίσει τη διδασκαλία του μαθήματος λόγω της επιλογής του ως σχολικού συμβούλου.

Προτείνω να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του Νταλάκα όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Νταλάκα για τροποποίηση ανάθεσης διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή, όπως έχει, ήτοι:

Να ανατεθεί η διδασκαλία του μαθήματος

1) "Αναπτυξιακή Ψυχολογία --σύγχρονες απόψεις" για μια (1) ώρα τη βδομάδα στο Β' τρίμηνο στον κ. Δημήτριο Στασινό και 2) "Διδακτική του δημοτικού σχολείου: Γεωγραφία - Μελέτη του Περιβάλλοντος" για μια ώρα τη βδομάδα στο Β' τρίμηνο και για δυο (2) ώρες τη βδομάδα στο Γ' τρίμηνο στον κ. Κων/νο Δήμα.

Σχετική εισήγηση του κ. Νταλάκα επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α 5ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης για το Β' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84.

Ο κ. Α. Βαυγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο με αριθ. 4/16-1-1984 της Δ/ντριας σπουδών ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκιούρδα με τις προτάσεις της για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Β' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις της κ. Γκιούρδα όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση της Δ/ντριας σπουδών ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκιούρδα για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το Β' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84 όπως έχουν.

Σχετική εισήγηση της κ. Γκιούρδα επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α θ ο . - Πρόταση για τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας μαθημάτων στη
ΣΕΛΔΕ Αθηνών.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο Δ/ντής σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Σταύρου με το έγγραφο του 15/27-2-1984 προτείνει να ανατεθεί η διδασκαλία 1) του μαθήματος μόνο για δασκάλους "Διδακτική του δημοτικού σχολείου: Σύγχρονα σχήματα διδασκαλίας, θεωρητική θεμελίωση, αναλυτικά προγράμματα, βιβλία, μέσα διδ. αξιολόγηση και πρακτική εφαρμογή στα επί μέρους μαθήματα" και ειδικότερα του μαθήματος "Ιστορία" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο στην κ. Ντεκάστρο Μαρίζα σε αντικατάσταση της κ. Αβδάλη Αθανασίας, η οποία δήλωσε ότι δεν μπορεί να διδάξει και 2) του μαθήματος, μόνο για νηπιαγωγούς, "Ρυθμική" στην κ. Διβόλη Ευαγγελία, καθηγήτρια Φυσ. Αγωγής στην Ε.Α.ΣΑ, για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Γ' τρίμηνο σε αντικατάσταση της κ. Σαβράμη - Τριπαγώνα Βασιλικής, που δήλωσε ότι δεν μπορεί να διδάξει.

Προτείνω να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Σταύρου όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Σταύρου για τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω ΣΕΛΔΕ όπως έχει, ήτοι:

Να ανατεθεί η διδασκαλία 1) του μαθήματος, μόνο για δασκάλους, "Ιστορία" στην κ. Ντεκάστρο Μαρίζα για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Γ' τρίμηνο και 2) του μαθήματος, μόνο για νηπιαγωγούς, "Ρυθμική" στην κ. Διβόλη Ευαγγελία για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Γ' τρίμηνο.

Σχετική εισήγηση του κ. Σταύρου επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α 7ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Πατρών για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο 41/8-12-83 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Πατρών κ. Παντελή με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983/84 και από 12 Δεκεμβρίου 1983 και προτείνει να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Παντελή.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ η ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Πατρών κ. Παντελή για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 και από 12 Δεκεμβρίου 1983 όπως έχει.

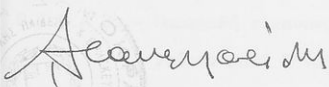
Σχετική εισήγηση του κ. Παντελή επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Ανακοινώσεις Ο κ. Μελάς θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ6/8/11-1-1984 του ΥΠΕΠΘ (Δ/νση Ειδικής αγωγής) με το οποίο κοινοποιούνται στο ΚΕΜΕ συνοπτικά συμπεράσματα και έκθεση από τα σεμινάρια για την εκπαίδευση κωφών και βαρήκων παιδιών, που οργάνωσε το ΥΠΕΠΘ σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Ν. Υόρκης τον Ιούλιο του 1983 στη Ν. Υόρκη και το Σεπτέμβριο 1983 στην Αθήνα.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Παύλος Σακελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 11/1984

Σήμερα, 8 Μαρτίου 1984 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του Α' τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος σχετικά με τον καθορισμό καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των σχολικών συμβούλων. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Παραλαβή εικονογράφησης του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του Α' τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Κ. Πασαδάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το μέρος αυτό του βιβλίου για το δάσκαλο" Εκτείνεται σε 71 σελίδες από σ. 79-150 και περιλαμβάνει τα ακόλουθα αντικείμενα:

α) Γεωμετρία: Τετράπλευρα και κατασκευές τους, πολύγωνα κανονικά, Περίμετρος.

β1) Ρητοί αριθμοί: (ακέραιοι, δεκαδικοί, κλασματικοί)

Κλάσματα: Συγκρίσεις κλασματικών μονάδων και κλασματικών αριθμών, κατα-
χρηστικά, μικτά, ισοδύναμα κλάσματα. Απλοποίηση κλασμάτων.

Το περιεχόμενο των διδακτικών ενεργειών και των μαθητικών δραστηριοτήτων στοι-
χεί προς τους στόχους, όπως έχουν τεθεί.

- Η διατύπωση γίνεται με πλήρη, άποψη θα έλεγα, μαθηματική ακρίβεια.

- Στη παρουσίαση καθενός μερικού αντικειμένου (Σιδωνιού ενόθητα) ακολουθείται
μια αυστηρή λογική πορεία.

- Η επιμονή, θα έλεγε κανείς, των συγγραφέων είναι να κατανοεί ο Διδάσκαλος και
μέσον αυτού ο μαθητής την αιτιολογία, το ΠΑΤΙΟΝΑΙ, το γιατί, τη λογική εξήγηση των
μαθηματικών ενεργειών και πράξεων.

- Τα χρησιμοποιούμενα παραδείγματα είναι πάρα πολύ εύστοχα, ανταποκρινόμενα στο
σκοπό που αποβλέψουμε με το καθένα απ' αυτά.

- Η οργάνωση και παρουσίαση της ύλης και η διαμόρφωση του περιεχομένου από πλευράς
διδακτικής δεν φαίνεται να κατευθύνει σε εταιρική και ομαδική μορφή εργασίας των
μαθητών παράλληλα με την ατομική. Μένει αποκλειστικά στην τελευταία.

Επιφυλάσσομαι να υποδείξω στην ομάδα συγγραφής περίπου 15 σημεία σ' όλο το κεί-
μενο που χρειάζονται διόρθωση, συμπλήρωση ή αναδιατύπωση. Για όλα τα παραπάνω
βρίσκω το βιβλίο κατάλληλο από κάθε άποψη και εισηγούμαι να προτείνουμε την εκτύπω-
σή του για τους δασκάλους.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μέρος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των
Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το
σχολ. έτος 1984-85.

Για το δεύτερο θέμα αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες
του Τμήματος.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Παραλαβή εικονογράφησης του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο ζωγράφος κ. Χουλιάρης παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, 9 16/σέλιδα.

Η εργασία του κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

ότι ο ζωγράφος κ. Χουλιάρης παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, 9 16/σέλιδα, και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής του παραπάνω ζωγράφου.

*Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Παύλος Σακελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

Παύλος Σακελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Π Ρ Α Ξ Η 12/1984

Σήμερα, 12 Μαρτίου 1984 ημέρα Δευτέρα και ώρα 11.00 πρωινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Δημ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ανακοινώσεις κ. Προέδρου.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του Α΄ τεύχους του βιβλίου για το δάσκαλο των Μαθηματικών Δ΄τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση για την επιστημονική αρτιότητα και εκπαιδευτική καταλληλότητα οκτώ χαρτών του Γεωγραφικού Ινστιτούτου Σωκράτη Αγγελέτου. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασε το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

Θ έ μ α 1α.- Ανακοινώσεις του κ. Προέδρου.

Ο Προεδρεύων του Τμήματος Δημοτικής, Πρόεδρος του ΚΕΜΕ, κ. Π. Σακελλαρίδης ανακοινώνει ότι επισήμανε παρατυπία στις πράξεις 10, 21, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 45, 47, 50, 52, 53, 54, 57, 58, 60, 62, 63, 64, 68, 69/1983 και 1/1984 έως 11/1984 σχετικά με: α) την απαρτία που προβλέπει ο Ν. 186/75 για τις συνεδριάσεις του Τμήματος Δημοτικής και β) την παρουσία συμβούλων- συγγραφέων κατά την κρίση και έγκριση βιβλίων στη συγγραφή των οποίων έλαβαν μέρος (Ν. 1304/82, άρθρ. 30 παραγ. 4).

Υστερα από σχετική συζήτηση το Τμήμα αποφασίζει ο μ ό φ ω ν α να επαναφέρει για συζήτηση στην επόμενη συνεδρία του τις παραπάνω πράξεις και να προβεί στην επικύρωσή τους με τη σημερινή του σύνθεση.

Θ έ μ α 2α.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του Α' τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις: Το βιβλίο (β' μέρος πρώτου τεύχους) του δασκάλου "Μαθηματικά Δ' δημοτικού, ανταποκρίνεται στην ύλη που προβλέπει το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα και στις γενικές επιδιιώξεις και στους στόχους που έχουν διαγραφεί σ' αυτό. Το βιβλίο, είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο, διεξοδικό, δίνονται στο δάσκαλο πολλές διευκρινίσεις, λεπτομερείς υποδείξεις και συμπληρώσεις για την κατάρτιση και πλατειά ενημέρωσή του, πάνω στην ύλη και γενικά πάνω στις νέες μαθηματικές έννοιες που εισάγονται στο αντίστοιχο βιβλίο του μαθητή. Τα παραδείγματα που χρησιμοποιούνται για την κατανόηση των αντικειμένων μάθησης είναι εύστοχα και διατυπωμένα με ακρίβεια και σαφήνεια. Ακόμα, για τα προβλήματα που βρίσκει ο μαθητής στο βιβλίο του υποδεικνύονται, πολλοί εναλλακτικοί τρόποι λύσης.

Ειδικές παρατηρήσεις:

- σ. 36(Στο δεύτερο επίπεδο μάθησης): Να γραφεί "επεισόδια" αντί "επεισόδια".
- σ. 44 Η φράση "Οι τρεις αυτοί τύποι.....επίπεδα" και η φράση "Η αναζήτηση ενός συμπληρώματος.....του παιδιού;" είναι ασαφείς και πρέπει ν' αναδιατυπωθούν.
- σ. 64. Να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις σύμφωνα με υποδείξεις στην εισήγησή μου για το βιβλίο του μαθητή (σχετικά με την αναδιατύπωση του προβλήματος). Έχω τη γνώμη, ότι το μέρος αυτό του βιβλίου του δασκάλου είναι ιδιαίτερα χρήσιμο και κατάλληλο για την υποβοήθηση του διδακτικού του έργου και εισηγούμαι να εκτυπωθεί από τον ΟΕΔΒ, αφού γίνουν ορισμένες διορθώσεις.-

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μέρος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Δ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Για το τρίτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως, επειδή εξαντλήθηκαν τα χρονικά όρια, αναβάλλεται η συζήτηση για την επόμενη συνεδρία του Τμήματος.

Έπειτα από αυτά έληξε η συζήτηση του θέματος.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Αθανάσιος

Πάυλος Σακελλαρίδης

Ε. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 13/1984

Σήμερα, 14 Μαρτίου 1984 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημερινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του με Προεδρεύοντα τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Μικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Δημ. Τομπατίδης, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάνς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η Γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος του ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Γνωμοδότηση για την επισταθμονική αρτιότητα και εκπαιδευτική καταλληλότητα οκτώ χαρτών του Γεωγραφικού Ινστιτούτου Σωκράτη Αγγελέτου., Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β'.

Θ Ε Μ Α 2α.- Επικύρωση των Πράξεων ^{17/19} 10, 21, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 45, 47, 50, 52, 53, 54, 57, 58 και 60/1983 του Τμήματος Δ.Ε. του ΚΕΜΕ.

Θ Ε Μ Α 3α.- Απόσπαση του εκπαιδευτικού θεμά Αντανιάδη στο ΚΕΜΕ. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 4α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος σχετικά με τον καθορισμό καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των σχολικόν συμβούλων. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 5α.- Αναγραφή ονομάτων σχολικόν συμβούλων στα βιβλία μαθητή και δασκάλου. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 6α.- Πρόταση απόσπασης στο ΚΕΜΕ δασκάλου και θεολόγου για την Ομάδα Θεολογικών Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

. / .